

SITUATION

#266

NOVEMBER 2019
ÄRGÅNG 24

PRIS: 60 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

RÖNNNELLS

RÖNNNELLS ANTIKVARIAT

Håller skeppet sjunkande

**Pekka Särkiniemi
står stadig vid rodret**

CECILIA HERTZ | RASMUS ARVIDSSON | ANN KATRIN PIHL ATNER | GIT SCHEYNIUS

NALEN

JOHN LINDBERG TRIO

LÖR 9/11

QUAKER CITY NIGHT HAWKS

MÅN 18/11

TIMO RÄISÄNEN

TOLKAR JULEN

FRE 22/11

C.W. STONEKING

SÖN 1/12

MIKAL CRONIN

LÖR 15/2

SAMANTHA FISH

LÖR 21/3

REGERINGSGATAN 74, STOCKHOLM. INFO & BILJETTER PÅ

WWW.NALEN.COM 2019

INNEHÅLL

NOVEMBER 2019

Ann Katrin Pihl Atmer

Med boken *Södermalm – husen, historien, människorna* låter hon 394 byggnader från olika århundraden berätta stadsdelens kulturhistoria.

Sidan 14.

ANNELI HILDONEN

EMMA HANQUIST

När vintern kommer

Stockholm förbereder sig på vad kylan och mörkret och snön kan orsaka. Det gäller att ha koll på väderappen. Och vara förberedd. Och beredd. På det mesta.

Sidan 30.

Krönika: Ulf Stolt

Hon ringer ibland från Paris.

Sidan 13.

Omslag #266

Anneli Hildonen
fotograferade Pekka Särkiniemi på Rönnells antikvariat.

ANNELI HILDONEN

"Ett antikvariat är en plats där alla tider existerar samtidigt i ett slags magiskt nu."

Pekka Särkiniemi på Rönnells antikvariat har gett ut sextio titlar på förlaget Håll Tjeften och arrangerat 1 000 evenemang sedan han började arbeta där 1990. Nu finner hans hand oftast böckerna innan hans öga fått syn på dem.

Sidan 20.

ALLTID I SITUATION STHLM

- 7 Brillant**
Cecilia Hertz, rymdesigner
- 10 Gata fram och tillbaka**
Renstiernas gata.
- 12 Situation Waldersten**
Månadens bild av konstnären Jesper Waldersten.
- 45 Korsord**
Lös månadens kryss.
- 46 Svepet**
Rasmus Arvidsson, Git Scheynius, Villfarelser med mera.
- 48 Dåtid Sthlm**
November 1977.

GATUPLANET

- 5 Säljaren**
Tomas Liljebäck, Sergelgången.
- 18,28 Med egna ord**
Säljarnas sidor – texter från gatan.
- 38 Min Plats**
Frances Löfstrand, Telefonplan.
- 40 I gatuplanet**
 - Socialborgarrådet om budgeten
 - Oppositionen kritiserar
 - Utslussning i Ropsten
 - Andra budgetsatsningar 2020.

SITUATION

REDAKTION Chefredaktör och ansvarig utgivare Ulf Stolt, ulf@situationsthlm.se, 08-54595390 **Reporter** Maria Hagström, maria@situationsthlm.se

Art Director Johan Olsson **Webbredaktör** Jenny Lindroth **Medverkande fotografer och illustratörer** Emma Hanquist, Anneli Hildonen, Martina Holmberg, Magnus Sandberg, Jesper Waldersten. För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material. **Hemsida** www.situationsthlm.se **E-post** red@situationsthlm.se

Tryck V-Tab 2015 **Räckvidd** 99000 läsare (Orvesto konsument helår 2018) **Upplaga** 14 200 ex/mån (TS helår 2018) **ISSN** 1400-4437 **LEDNING & ADMINISTRATION** VD Pia Stolt, pia@situationsthlm.se, 08-54595387 **Adress** Timmermansgatan 38, 118 55 Stockholm **Tel** 08-54595381 **Fax** 08-6687909 **Organisationsnummer** 55 66 49-1071 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 25 59 89-6 bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET Verksamhetschef, sociala verksamheten Jenny Lindroth, jenny@situationsthlm.se, 08-54595388 **Samordnare** Ingmar Olofsson, ingmari@situationsthlm.se, 08-54595381, Jonas Svensson, jonas@situationsthlm.se, 08-54595381 **Telefonnummer distribution** 08-54595381 **Öppettider** Måndag till fredag kl. 8-15

Organisationsnummer 8024 11-1497 **Plusgiro/Bankgiro** pg. 28 19 18-3 bg. 5357-3259 **ANNONSERING & PRENUMERATION** Herman Sundgren, herman@situationsthlm.se, 08-54595394, Catharina Persson, catharina.persson@mediakraft.se, 070-421 02 80 Robert Wallner, robert.wallner@mediakraft.se, 070-992 53 43

Privatprenumeration 11 nummer kostar 660 kronor **E-post** situationsthlm@pressdata.se

441 Tryck 428

Visa kollektiv- kurage.

Din uppmärksamhet gör skillnad.
Ring SL:s trygghetsnummer 020-120 25 25
så är hjälp aldrig långt borta om någon
stör eller förstör. Vi svarar dygnet runt och
skickar trygghetspersonal dit det behövs.
Att resa kollektivt är att resa tillsammans.

FAKTA HEMLÖSHET

33 250 personer lever i hemlöshet i Sverige, enligt Socialstyrelsens definition av hemlöshet.

Där ingår personer i akut hemlöshet, personer som saknar boende efter institutionsvistelse, personer som bor inom den sekundära bostadsmarknaden och personer som bor kortsiktigt hos familj, släkt eller andra privatpersoner.

I Stockholm vistas enligt den senaste mätningen 7 247 hemlösa personer och av dessa lever 1 558 i akut hemlöshet.

OM SITUATION STHLM

Sedan 1995 säljs Situation Sthlm av hemlösa människor i Stockholm och Mälardalen.

Konceptet med gatutidningsförsäljning har visat sig vara en framgångsrik metod att arbeta med hemlösa människor på, eftersom det ger tidningssäljaren en möjlighet att tjäna egna pengar genom att arbeta, samtidigt som tidningen – i sig – fungerar som en kanal för påverkan, opinionsbildning och debatt kring frågor som rör de hemlösa säljarnas situation.

Situation Sthlms sociala verksamhet med arbete och sysselsättning, individuellt stöd och motiverande samtal, skrivarkverkstad och möjlighet att ha sin post hit, café, tillgång till datorer, telefon och juridisk rådgivning, fyller en mycket viktig funktion för de hemlösa människor som tar del av verksamheten.

Närmare 80 procent av Situation Sthlms säljare upplever en positiv förändrad livssituation sedan de började sälja Situation Sthlm.

"Det är det roligaste jobb jag haft. Jag förvaltade fem hus på en ö."

Tomas Liljebrink

Vad hade du för jobb tidigare?

– Jag jobbade som diakon-assistent i Klara kyrka i fem år, fram till 2011.

Hur var det?

– Det är det roligaste jobb jag haft. Jag förvaltade fem hus på en ö söder om Lilla Essingen, Lindholmen, som jag renoverade. Det var igenvuxet och läckte. Det var läger, dop och gudstjänster där sen,

kurser. Det var främst för att hjälpa kvinnor vi restaurerade husen, gömde en del kvinnor där som var våldsutsatta, några flyktingar.

– Och jag var med och startade en second-hand-butik i Masmo.

Tomas Liljebrink säljer tidningen i Sergelgången och vid Solna centrum. En av hans favoritplatser i stan är Gåstorget i Gamla Stan.

Situationist Sus på väg runt hörnet till Mariatorget med nya numret.

Låt *Situation Sthlms* säljare bli en del av ditt sociala medieflöde. Följ oss på Instagram: @situationsthlm.

Gillas av jenny.lindroth och 97 andra
situationsthlm Roger på väg till sin försäljningsplats utanför Royal Viking vid centralstationen med senaste numret!
#situationstockholm #läsningssomförändrarliv #situationsthlm
Visa 1 kommentar för 2 timmar sedan.

UR ARKIVET: #97, MAJ 2005

Författaren **John Ajvide Lindqvist** intervjuas med anledning av nya boken *Hantering av odöda* och att *Låt den rätte komma in* ska bli film, **Shaharam Khosravi** forskar om papperslösa och två bänkförmgivare jobbar åt staden för att designa

bänkar hemlösa människor inte ska kunna sova på. **Björn** berättar om minnena som försvann när han vräktes, hans saker låstes in i en container och när han inte kunde betala hyran såldes allting på auktion. Staden ställer ut bajamajor vid ett skapat husvagnsboende för hemlösa i Vantör. **Klaragården** stänger för renovering, stort tryck på metadonmottagningarna och 10 procent av pojarna och 8 procent av flickorna i nian i Stockholm har testat narkotika. **PH3** debuterar med *På väg till planet PH3*, **Bob Hansson** ger ut *Halleluja liksom*, **Marie-Louise** och **Gösta Ekman** har gjort filmen *Asta Nilssons sällskap* och **Eldkvarn** släpper *Atlantis*.

SAGT I SOCIALA MEDIER

INSTAGRAM @annapellnas **Tack för att ni ger dessa fina människor ett ansikte och en plats att finnas.**

INSTAGRAM @zarahcron **Jag köper tidningen på onsdag! Har stressat förbi och bara inte hunnit, ert arbete är viktigt!**

FACEBOOK @Kjelle Boman **Jag har haft förmånen att få följa två av era försäljares resa från bostadslös/härbärg till eget hem och ett riktigt arbete... Glädjande och lärorikt, hoppas att resten av deras liv blir bra!**

Christina Åman (via mejl):

Man blir påmind om vad livet handlar om, blir påmind om riktiga människor.

Om Situation Sthlms betydelse.

Ledare

Århundraden står intill varandra

PEKKA SÄRKINIEMI GÅR före oss upp i trappan på Rönnells antikvariat, på väg att visa oss sin arbetsplats bakom saloondörrarna, när han börjar berätta om en ny tanke han har.

I källaren finns ett antal hyllgavlar. I dag är de bruna, med två skyltar som talar om vad respektive hyllsida innehåller. Hans tanke är att ett antal konstnärer ska få måla var sin gavel. Nina Hemmingsson, Gunnar Lundkvist, Joakim Pirinen och Akay har redan tillfrågats och tackat ja. Vid ett kommande

evenemang ska han fråga två personer till.

– Jag tänker höra med Marie-Louise Ekman och Carl Johan de Geer om de vill måla. Kan kanske bli en del av 90-årsjubileet...

NOVEMBER ÄR DEN sista höstmånaden. Staden och dess invånare, entreprenörer och underleverantörer förbereder sig för den kommande vintern. Med allt vad det innebär. Läs Maria Hagströms reportage på sidan 30 och se till att ha väderappen installerad.

Södermalm är den stadsdel i Stockholm där århundradena som mest tydligt står intill varandra. Med boken *Södermalm – husen, historien människorna* tar Ann Katrin Pihl Atmer, docent i konstvetenskap, avstamp i 394 byggnader och låter dem berätta sin, och därmed stadsdelens, historia. Hon intervjuas på sidan 14.

Stockholms internationella filmfestival fyller 30 år. En av grundarna, Git Scheynius berättar om vad den betydtt för Stockholm genom åren. Rymddesigner Cecilia Hertz ger

ut bok och är övertygad om att människan kommer till Mars. Och tillbaka. Regissören Johanna Huss tar med barn på tonäventyr, Kulturhuset Stadsteatern tar debatten på turné i förorten och Avantgardet kommer med sin fjärde skiva.

Trevlig läsning. Som förändrar liv.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Cecilia Hertz, VD och grundare av Umbilical Design, har varit tyngdlös i 15 minuter och tror människan kommer till Mars. Och tillbaka.

– **JAG LÄSTE TILL** industridesigner på Lunds Tekniska högskola, det var det som gjorde att jag kom iväg till NASA och sen fick göra exjobbet där.

– Det kostar från tio tusen dollar per kilo, det man skickar upp i rymden, beroende på vad det är för farkost. Så vikten har en extrem betydelse. Det betyder att de flesta material som används är lättviktsmaterial, vilket gör att de flesta material som används blir intressanta att ta ner till jorden. Vi har jobbat i både stål- och bilindustrin och tagit in material där. Och mycket med fastighetsbolag för att se hur man kan sänka energiförbrukningen i fastigheter med hjälp av rymdteknologi.

– Jag har varit uppe och flugit tyngdlöshetsflygning. Det förändrade helt hjärnans sätt att tänka, för man gör nånting som är omöjligt. Hjärnan får en boost av att ha gjort saker repetitivt trettio gånger som den vet är omöjligt. Man får en helt annan upplevelse av volymer som man måste ha om man jobbar med astronauter i tyngdlös miljö.

– Grejen som jag ser det med att åka till Mars är att vi behöver bejaka människans drivkraft att utforska. Och lära oss att förstå bortom vår egen planet. Att det kommer tillbaka en människa som kan berätta är ju en inspiration i sig.

FOTNOT: Boken *Rymden – och allt den har att lära oss* kommer ut 7 november.

BERÄTTAT FÖR **ULF STOLT**
FOTO AV **SÜREN ANDERSSON**

HUVUDSTAN

6 TON

ton is fraktas långsamt under två dagar från Jukkasjärvi till stan. Isen ska bilda bioduk i Kungsträdgården, där Stockholms internationella filmfestival visar bio utomhus 9 och 10 november. Bänkar ställs ut, facklor tänds och varm dryck serveras, men filmen är en överraskning.

Debatt på väg ut i förorterna

SAMTAL I samarbete med lokala föreningar i förorterna Farsta, Tensta, Skarpnäck, Husby och Östberga bjuder Kulturhuset Stadsteatern in de boende till öppna diskussioner om alltifrån nedskräpning och bostadsbrist till kvaliteten på skolan, våld och gängkriminalitet.

– Förorten har blivit en projektsyta för många samhällsproblem i Sverige. Men människorna som lever och arbetar där kommer själva sällan till tals i det bredare offentliga samtalet. Det vill vi ändra på, säger Johan Wirfält, chef för Forum/Debatt på Kulturhuset Stadsteatern.

Det är publikens frågor och engagemang som driver debatten framåt, men journalisten Amie Bramme Sey fördelar ordet. Med hjälp av eldsjälur, politiker, experter och de boende i respektive område, kommer "Politik i..." lyfta de mest aktuella lokala

frågorna och försöka komma upp med idéer som kan leda alla delar av Stockholm på rätt spår.

– Debatterna om de egna områdena pågår så klart hela tiden runt

matbordet, på torget och i skolorna, säger Amie Bramme Sey.

FOTNOT: Premiär i Farsta 31 oktober.
ULF STOLT

"Egendom finns inte bara på garageuppfarten eller i vardagsrummet. Numera söker vi tillgångar såväl i datorer och hårddiskar som i telefoner och webbtjänster."

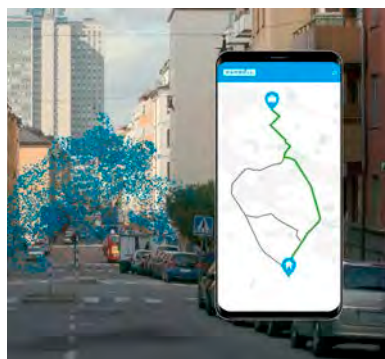
För andra gången auktionerade Kronofogden ut Bitcoin. 11 personer budade på 4,59 Bitcoin. Priset blev 345 000 kronor.

Mäter renaste cykelvägen

MILJÖ Under cykelturen mellan hem och jobb andas en hel del förorenad luft in.

Med den nya tjänsten Happy Commuter kan du som cyklist hitta den renaste vägen. Låt säga att du vill cykla mellan Hornstull och Odenplan. Happy Commuter jämför då tre olika cykelvägar utifrån senast tillgängliga luftkvalitetsdata i realtid. Renaste vägen går just nu via Kungsholmen och ger ett European Air Quality Index på 26,6. Cykelvägen förbi Gamla stan och Centralen är desto skitigare – 35,8.

– Vi kan till en viss grad påverka luften vi andas in. Platsen vi bor på, vilken tid på dygnet vi går ut, vilka vägar och färdssätt vi tar har betydelse,

säger Daniel Nilsson, luftkvalitets- och miljöexpert på Ramboll.

Den renaste cykelvägen räknas ut på: ramboll.se/happycommuter.

MARIA HAGSTRÖM

Betongen skulle förändra

UTSTÄLLNING Bilden av den flygande betongen var återkommande under femtio- och sextio-talen. På affischer, målningar, film, leksaker och serieteckningar. Den symboliserade framtidstro

och drömmen om en bättre värld. Betongelementen skulle lösa bostadsbristen och höja levnadsstandarden. Sedan dess har miljarder kvadratmeter boyta byggts med prefabricerade betongelement. I ArkDes utställningen "Flygande betong – byggelementen som förändrade världen" visar utvecklingen av ett byggelement som i dag ofta uppfattas som fult.

– Betongelementen var mycket mer än bara en bekväm lösning för att ge tak över huvudet åt kraftigt växande befolkningar, säger Kieran Long, överintendent ArkDes.

MARIA HAGSTRÖM

Regissören **Johanna Huss** hoppas att *Historien om en sång* också ska spelas på Stockholms förskolor och skolor.

Tar med barn på tonäventyr

REGISSÖREN JOHANNA HUSS arbetar alltid med musik som ett viktigt inslag i sina föreställningar, men den här gången är det musiken som spelar "huvudrollen". Musikteatern "Historien om en sång" tar med barn på ett tonäventyr med "Ijudskötarna" Anna och Sofia - en ljudresa där de får möta musik från hela världen.

– Det låter väldigt olika

beroende på var vi hamnar, men på samma gång är det ju så lika. Överallt sjungs det vaggvisor, födelsedagsånger och smäktande kärlekslåtar, för människor har ju samma behov oavsett var de kommer ifrån.

I föreställningen sjungs bland annat vaggvisor från både Sverige och Libanon, festlåtar från Somalia och Norge och barnen får lära sig en traditionell

svensk folksång, samt skapa en helt ny låt.

– Vi vill visa hur lika vi alla är mitt i olikheterna. Det spelar ingen roll vilket språk du talar eller vilken färg du har på håret, musiken är universal.

Föreställningen har premiär på Stallet 9 november. Den 10 november spelas den på Teater Slava, Tonsalen.

MARIA HAGSTRÖM

"Ska kunskaperna fortsätta stiga behöver jämlikheten öka i skolan."

Utbildningsminister **Anna Ekström** om de 740 miljoner kronor till skolorna i Stockholms län regeringen skjuter till för att öka jämlikheten.

4 grader varmare heter klimatvandringen genom Stockholm man kan gå via appen Tidsmaskinen. För 20 000 år sedan var jorden 4 grader kallare och Stockholm täcktes då av kilometervis med is. Så vad innebär fyra grader i praktiken? Vandringen är i två delar, med karta över staden och markerade stopp och dess koppling till klimatpåverkan.

2473

intervjuer genomfördes i Akademikerförbundet SSR:s Socialsekreterarundersökning 2019. Fyra av tio uppger där att de inte klarar kvaliteten och rättssäkerheten, tre av fyra anser att det sker för lite förebyggande arbete och hälften av de tillfrågade är positiva till införandet av automatisering av handläggning av bistånd.

Renstiernas gata 19.46-20.17

En hund som skäller på en trappavsats, EU-migranter som samlas och äter, ett krossat skyltfönster, en busvisslande cyklist och ett upprop till de boende. Utmed Renstiernas gata blir kvällen vad den blir.

TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

DET GÅR INTE att utläsa den klottrade taggen ovanför vändkorset in till byggarbetsplatsen i kurvan där gatan börjar. På det låga smidesstaketet innanför den smala planteringen med några träd mitt emot muren, med ryggarna mot gatan, sitter fyra EU-migranter. En av dem har tre baguetter i en papperskasse som han bryter bitar av och delar ut till de andra. Mannen bredvid honom har ett stort paket skivad korv öppnat liggande i knät som de alla turas om att ta skivor av.

Ingen av dem säger ett ord till varandra på en lång stund när de väl börjat äta.

Information på orange skyltar: gående till Fotografiska och Birka Cruises hänvisas via Slussen, gående mot Nacka och Vikingterminalen hänvisas till Folkungagatan.

På första avsatsen i Albert Engströms trappor har en äldre man och en kvinna stannat till med en liten hund. Den står mellan dem, blicken upp mot trappan, och skäller och de försöker få tyst på den.

FRÅN TJÄRHOVSGATAN KOMMER en man med en matleverans gående, tittande på dörrsiffrorna och ner i sin telefon. När han kommit fram till Big Ben på hörnan går han över gatan,

sedan tillbaka i riktning Tjärhovsgatan igen, blicken alternerande mellan telefonen och fasaden.

En buss svänger ut på Folkungagatan lite tvärt och en cyklist som passerar på insidan busvisslar.

För andra gången på inte så lång tid har någon krossat skyltfönstret till butiken i hörnet Kocksgatan. Glasrutan på dörren är tejpad och det ena skyltfönstret är lagat med en provisorisk ruta och tejp. Innanför rutan glassplitter på golvet, en rejäl stenbumlig – troligtvis den som gick genom rutan – inlindad i den DN den nu ligger på innanför fönstret.

En gammal man med rullator sitter

och röker utanför Seven-Eleven. Tre personer stiger av och tre stiger på 3: ans på buss i riktning Karolinska sjukhuset.

HÖGST UPP I trappan till Vita Bergsparken från Skånegatan står två unga tjejer, armbågarna mot räcket. När jag passerar under dem känner jag cannabisdofthen tydligt.

En man med barnvagn stannar snabbt till vid miljöstationen och sorterar. Han kastar i olika behållare och någonting smutsar ner hans händer. Han öppnar skötväskan, tar upp ett paket Babywipes och torkar händerna med dem. När han är klar

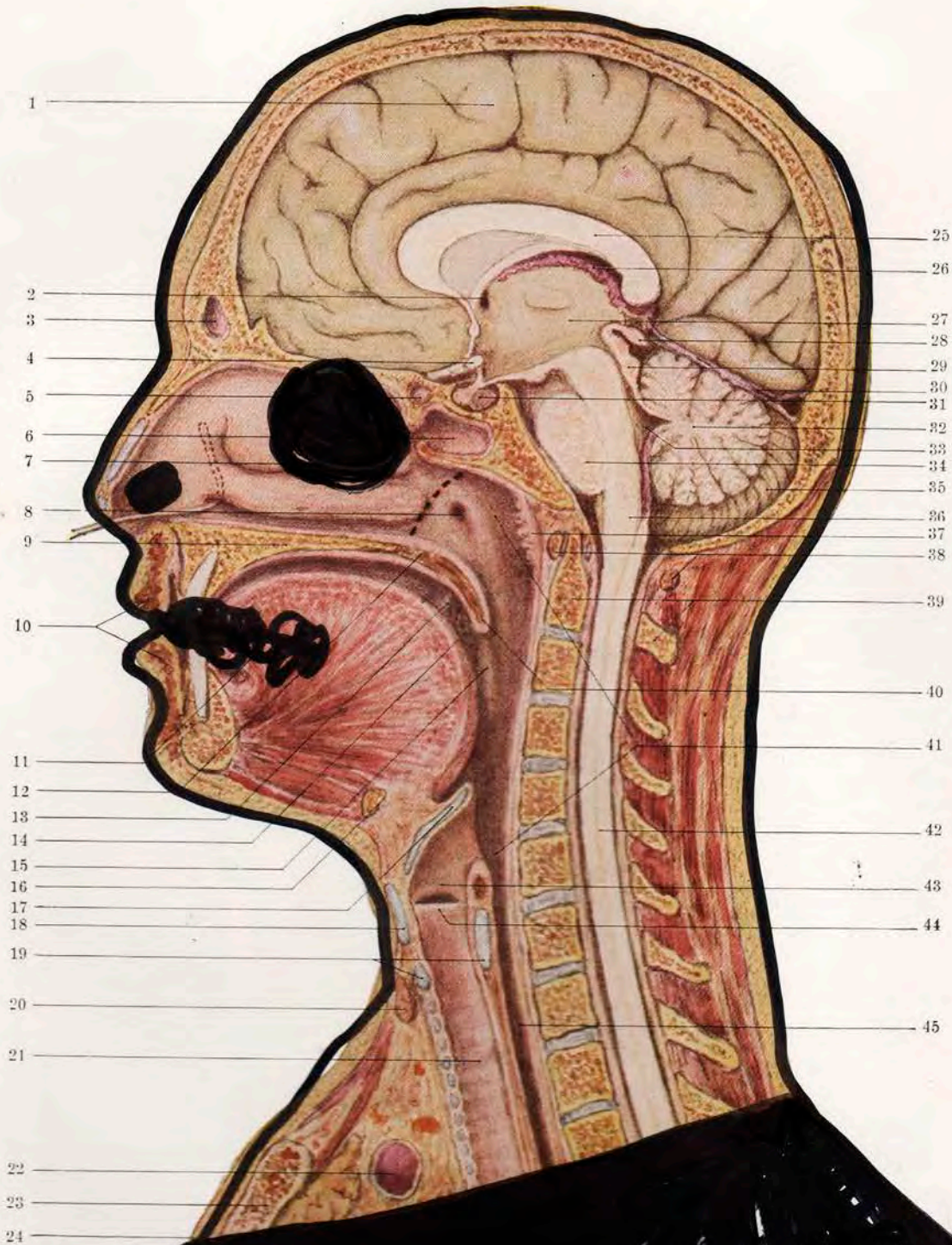
kickar han upp bromsen på vagnen och fortsätter Renstiernas gata ner.

Banahof meddelar på en stor bannderoll på berget vid sin entré att de numera klimatanpassar – inga mer ångmoln över vägen vintertid.

På dörren till nummer 36, ett inplastat informationsblad till de boende om att Malongeparken i närheten är hotad – stadsbyggnadskontoret planerar ett femvångshus i parken.

Från Gotlandsgatan kommer en blå bil – lite för snabbt, lite för otät för gasare – och tar höger och bryr sig inte om att stanna för damen med cykel vid övergångsstället vid Ringvägen. 🚫

RÄDDA DEN SOM REDAN KAN. Pl. XII

Hon ringer ibland från Paris

Ulf Stolt

Hon ringer ibland från Paris. Senast det skedde satt hon och läste sina läxor vid ett bord på Shakespeare and Company och hade fått hjälp med fonetiken av en i personalen som också läst samma nybörjarkurs i franska på Sorbonne som hon läser.

Klippt lugg.
Har cigaretttui.

Och stannade på marken när hon senast hade vänner på besök som ville åka upp i Eiffeltornet då det inte är sådant man gör om man bor i stan. Delar lägenhet sedan några veckor i tionde med en jämnårig tjej hon träffat via en Facebook-grupp för svenskar i Paris.

Har skaffat franskt bankkonto och kort för att underlätta löneutbetalningen och inte få allt i cash för "man bränner pengarna snabbare när man har kontanter". Och för att man måste ha det för att få skriva på ett hyreskontrakt.

Jobbar på en sportbar i Montparnasse. Åker Uber hem på nätterna. Eller hyr en elektrisk cykel via en app om det inte är för sent.

Har framtidsplaner. Ska hem över jul men tillbaka sedan och läsa B-kursen och fortsätta på sportbaren och lägenheten har de till juni månads utgång och då är det "lika

bra att stanna tiden ut".

Sedan jobba hemma några månader. Sedan tillbaka igen. Sedan läsa klart det som släpar här hemma, sedan tillbaka. För ett riktigt jobb och återstoden av livet.

Är planen. För tillfället.

När jag frågade henne hur man äter elefanten – åsyftande en kanske för långt framdragen drömhorisont och hur det kan förvilla och snäva till det – gissade hon fel.

– En tugga åt gången.

Hon skrattade. Jag berättade om alla uttröttade Navy Seals som också svarat fel.

Sedan la vi på.

"Hade fått hjälp med fonetiken av en i personalen som också läst samma nybörjarkurs."

HON HAR SVARTA Doc Martens.

Och för stora tröjor ibland hon fått av mig. Kavaj. Jeans med hög midja. Utsvängda. Kanske en svart rock emellanåt.

Avslutar alltid sina mess med två hjärtan och undrar alltid om jag är sur på henne om jag glömmer att svara med två hjärtan i slutet av mina svar.

Tycker om handväskor. Läste Pär Rådström som jag skickade med henne en eftermiddag på La Coupole när hon brände det sista av studie-

lånet på en lunch hon inte hade råd med så jag fick swisha lite nödmynt.

Hittar i Metron.

Har köpt ett par EarPods men har dem aldrig när hon åker tunnelbana eller går hem på kvällarna.

Föredrar vitt vin. Lyssnar på Mama Cass. Går ensam på bio mitt på dagen. En gång promenerade vi hela femte avenyn upp från Washington Square Park och stannade på Godivas och köpte chokladdoppade jordgubbar och sneddade sen över gatan in på Tiffanys. Hon hade läst Truman Capotes bok tidigare samma vår.

Köper dyrt smink.

Exklusiva hudkrämer. Foundations.

HON RINGER IBLAND från Paris.

Har hört henne köpa frukost, dirigera taxibilar och fråga efter vägen i tunnelbanan på nylärd, lite vinglig franska.

Stadsljud i bakgrunden. Människor. Prat. Trafikbuller. Det där interurbana suset som alla avstånd bort härifrån förser sig med. I en värld som nu tar sig in och de tar sig ut i och man sitter där och lyssnar till ljudet av deras värld, från en annan plats, i en annan tid, och insikten sköljer sig in.

Att nu är det de som vänder upp mot världen. En utblick breddas, en annan börja snäva in, smalna av.

Hon ringer ibland från Paris. 📞

Anthony Stevens LUNG

Med boken *Södermalm – husen, historien, människorna* har Ann Katrin Pihl Atmer låtit 394 byggnader från olika århundraden berätta stadsdelens kulturhistoria. För ingen annanstans i staden har man århundradena så tydlig och så nära inpå sig som på Södermalm. TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN

SYN PÅ SÖDER

Vi har pratat om hennes kommande bok, praktverket *Södermalm – husen, historien, människorna* en knapp timma, när hon reser sig från där vi sitter, stänger det exemplar av boken som under tiden legat uppslagen på bordet med Post-It-lappar i överkant, och leende säger till fotografen:

– Du vill inte se mitt skrivbord, det är så rörigt.

Vilket visar sig inte vara någon överdrift: travar med papper, utskrifter i buntar av delar av boken, blandat researchmaterial, kartor, faktablad om hus med Stadsholmens logotype på, brevsorterare, märkta och omärkta mappar, pappershögar, utskrivna detaljbilder av hus, manushögar med handskrivna anteckningar.

– Till en viss gräns har jag ordning... men jag får göra så att jag kopierar nytt när jag inte hittar det jag söker.

Hon justerar sin stol lite närmare skrivbordet på fotografens instruktion.

– Det är ett fint ställe att sitta och jobba på. Jag brukar titta ut på gatan, även om det

inte händer så mycket. Huset är byggt 1918, han som byggde det hette Östberg – inte släkt med arkitekten Ragnar Östberg – och arbetade med trävaror, handelsman. Han bodde här bara ett fåtal år. Jag träffade hans dotter precis när vi flyttade in, hon kom hit och sa att det inte var ett lyckligt hus. Föräldrarna skilde sig så småningom.

Skrivbord står i vinkel mot fönstren, med utsikt mot gatan nedanför, husen mittemot och det står två träd som hon kan urskilja årtidernas skiftningar i. Hon har sett dem både blomma och släppa sina löv några gånger under arbetet med boken.

– Det har nog tagit två år. Minst. Första gången den blev klar var 2014, men sen har

**DET HAR NOG TAGIT
TVÅ ÅR. MINST.
FÖRSTA GÅNGEN
DEN BLEV KLAR
VAR 2014.**

vi hållit på väldigt mycket från förra hösten till nu. Det här en del av ett större jobb om stadsdelarna i staden, men det blev så mycket så då skar vi ut Södermalm.

Både Kungsholmen och Gamla Stan är ganska långt gångna bokprojekt, även en bok om Norrmalm och city är planerad.

– Hela Stockholms 1600-talshistoria finns ju där, visserligen rivet, men man kan ju i alla fall berätta den historien om det som funnits tidigare.

UNIKT MED SÖDERMALM är att där finns väldigt mycket kulturhistorisk bebyggelse, väl bevarad från flera århundraden, med historiskt vitt skilda funktioner – skolor, hyreshus, träkåkar, industrier, verkstäder, varuhus och palats – som i dag fått nya funktioner.

– Man ser vad som hänt så tydligt där. En hel del har ju försvunnit, varven till exempel ser man inte ett spår av i dag, förutom det lilla Långholmsvarvet. Inte heller industrin vid Bergsund strand, den är också helt och hållet borta – mycket är kvar men mycket har också försvunnit. ►

SEN HAR JU BOHEMER OCH FÖRFATTARE GÄRNA SLAGIT SIG NER PÅ SÖDER, NATURLIGTVIS FÖR ATT DET VARIT BILLIGT, MEN OCKSÅ VÄLDIGT PITTORESKT.

– Jag visste inte så mycket om Söder innan, men jag blev oerhört charmerad av Södermalm. Just det där hur nära historien faktiskt är.

Hur har du arbetat med boken?

– Jag har promenerat en hel del. Men jag har också promenerat en hel del på kartan. Mycket av det här har jag skrivit när jag bodde utomlands. Det är både ock, man måste hem och kolla och då har jag vandrat en del. Men det finns väldigt fina kartor.

– Jag har utgått från de blåmärkta husen, Stadsmuseets märkning. Det är väldigt mycket blå hus med, men även gula och grön-märkta hus, och en del moderna.

Boken har också varit möjlig att göra beroende på att det finns omfattande dokumentation av fastighetsbeståndet på Södermalm, både av Stadsmuseet och förvaltaren Stadsholmen.

– Stadsholmen kritiserar ju ibland för hårda renoveringar av husen – det finns inte mycket autentiskt kvar – men de står ju i alla fall kvar. Framför allt tog man på sextio- och sjuttioalet hand om husen, det var väldigt förfallet och man gjorde en stor insats från kommunen men var lite hårdhänt. Sen dess har man förfinat det, sparat gamla detaljer och är mer försiktig i dag.

I BOKENS FÖRSTA kapitel – Södermalm då och nu – berättar Ann Katrin Pihl Atmer om

det kosmopolitiska inslaget som en gammal företeelse i Stockholmslivet. Och på just Södermalm slog sig utlänningar ner tidigt, exempelvis holländaren Louis De Geer. En orsak var möjligheten att där fritt kunna utöva sin religion. Där Stadsmuseet i dag ligger fanns då både en rysk och en katolsk kyrka.

– Sen har ju bohemer och författare gärna slagit sig ner på Söder, naturligtvis för att det varit billigt, men också väldigt pittoreskt som vi tycker i dag. Då var det en sorglig verklighet. Det har ju alltid varit en fattig stadsdel, vilket gjort att speciella människor slagit sig ner där. Dels de som är genuint fattiga, arbetare som jobbar där, genuint fattiga

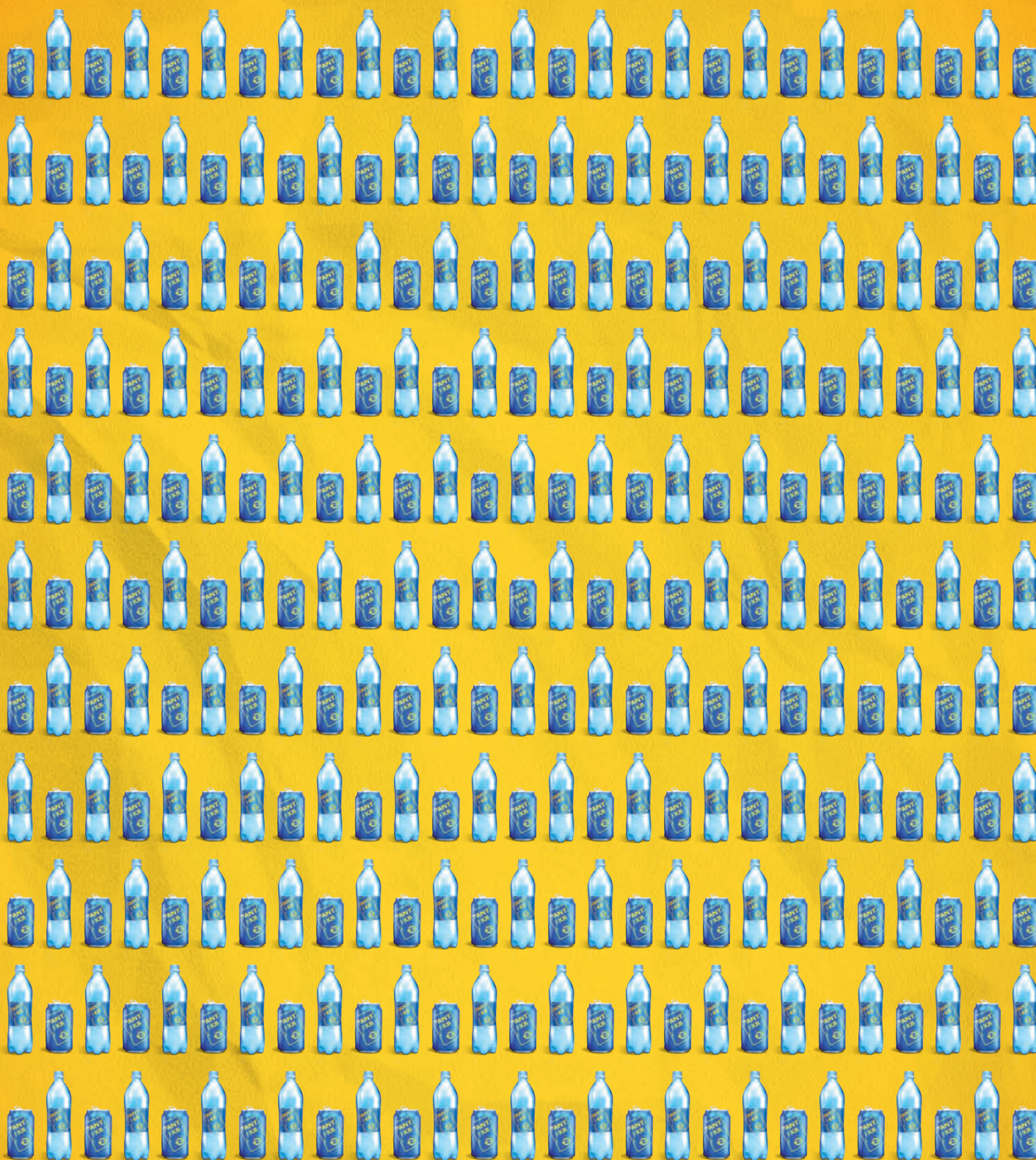
människor. Men också andra.

Ann Katrin Pihl Atmer är född stockholmare, hennes föräldrar också, och deras föräldrar – på mammas sida går det tillbaka till 1800-talet.

Tidigare har hon mest intresserat sig för innerskärgården. Hennes doktorsavhandling är skriven om just innerskärgården och villabebyggelsen där – hur sommarböjerna och villabebyggelsen utvecklades i Stockholms inre skärgård när ångbåtarna kom och familjer började slå sig ner utmed stränderna.

– Jag är uppvuxen om hörnet härifrån faktiskt, på Breitenfeldsgatan. Jag har aldrig egentligen reflekterat över att jag bott nästan hela livet i stan. Samtidigt gillar jag friluftsliv, gillar att komma ut ur stan. Jag har åkt mycket långfärdsskridskor i mina dar. En förutsättning för mig är att man kan ta sig ut ur stan. ☺

ANN KATRIN GUNNARSDOTTER PIHL ATMER FÖDD: 3 april 1940 på Östermalm
GÖR: Är fil dr och docent i konstvetenskap med arkitekturhistoria som specialitet. Tidigare intendent och utställningschef på Arkitekturmuseet. Skrivit flera böcker om arkitektur och bebyggelse. **AKTUELL:** Med boken *Södermalm – husen, historien, människorna*, med bilder av Nino Monastra.

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

PANTAMERA

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Boktips

● Leena Lander, *De mörka fjärlarnas hem*.

– En bok som når hjärtat redan de första sidorna och sedan aldrig släpper taget. Följer en pojke på uppfostringsanstalt, du glömmer den aldrig.

Monica Rehn, *Moratorium*.

– Lääåskig läsning. Sinnrik intrig med spännande upplösning.

LB

Kärlek härs kors tvärs

● En slags kärlek är just nu här och när den är den är

så mycket mer än bara här
Som kärlek mellan
och från oss

Till er
från mig till dig
när jag med kärlek
på dig ser

Din kärlek
som hos mig
växer
och blir mer

när jag ser
en tjej
som med kärlek
ser på mig

Då älskar jag
ju dig
för att du
älskar mig

vilket gör oss
så mycket mer
än bara
dem vi är

JAN WALLIN

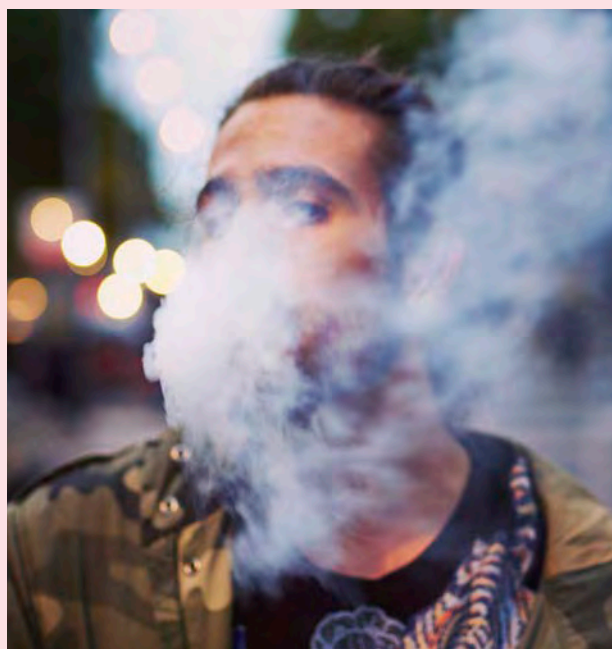
**FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM**

@situationsthlm

Livets väg

● Livets väg är för en del en bred och öppen autobahn full med möjligheter att köra sin Mercedes och köra sin Volvo men för många är det som väg en smal, stenig och tråkig att gå. Mercedes har dom inte heller, en väg som är kantad med miljonprogrammets gråa höghus. En del vägar går till en återvändsgränd, krig, hälsa och miljökatastrofer, oberoende om vägen har varit smal eller bred men slutdestinationen för oss alla är samma när vägen har tagit slut.

HÄGERSKRIKAN

STOCKSNAP | TULIJA TISEGHEM

Roligare rökning förr

● Rökning minskar fruktsamheten, men det gör ju p-piller och kondomer också. På danspalatsen förr i tiden kunde man fråga "har du eld?", eller "ska vi dansa?". Om man hade tur fick man slå sig ned och kanske få en sväng om till livemusik.

I dagens läge om man går ut så finns varken livemusik eller dansgolv, ej heller askkoppar och man måste gå cirka fyra meter från ingången om man röker, även på vintern när det är minus tjugo grader. Då är det väl inte så konstigt, om man ska springa ut och in, att sannolikheten är stor att man bli förkyld och alla icke rökare får vatten på sin kvarn och gnuggar kindknotorna i skadeglädje och ropar i kör att – där ser du att det är farligt att röka! Fast det beror på att det inte är tillåtet att röka inomhus.

Sen undrar jag hur stofilerna reagerar på Nobelfesten om det står "No smoking", åker dom då till hotellet och byter kläder och röker i limousinen fram och tillbaka och sen kommer dom inte in för att de inte har Smoking? Då undrar man ju hur festerna ser ut i dagens läge? Kanske alla stannar på hotellrummen och sitter och tittar på tv och tjuvröker på toa eller sitter kvar i limousinen och tittar på tv. Ja, ja livet förändras med tiden men jag hade i alla fall roligare förr.

DAGGE

Det kunde slutat värre

● Jag tar tunnelbanan mot Midsommarkransen och Västertorp i hopp på att någon ska vara hemma så att man får sig en sovplats.

Men så blev det ej. Bestämmer mig sedan av okänd anledning att åka mot Brommaplan.

Kommer fram, sedan upptäcker jag att jag är vid Bromma Blocks vandrande på en avstängd parkering medan neonskyltarna från Bromma flygplats lyser på avstånd.

Får syn på en liten nedgång till ett garage med en asfalterad sluttning ner mot en plåtdörr med cirka två meter höga betongfundament runt omkring, som också bildar ett litet tak.

Det är mörkt, jag börjar ta mig ner mot dörren utmed den asfalterade slutningen som helt plötsligt tar slut. Jag trampar tomt och faller minst en meter ner och rullar sista biten och hamnar framför plåtdörren. Som är låst. Har slagit i huvudet ordentligt och blöder kraftigt i pannan, tar fram en T-shirt för att stoppa blödnigen. Vet inte hur länge jag sitter där framför plåtdörren men beslutar mig sen för att ta mig upp.

Väl uppe på parkeringen styr jag stegen mot något som liknar ett hotell, knackar på och nattportieren kommer fram och ser hur jag ser ut. Av förstående skäl vill hon inte släppa in mig i lobbyn (det hade inte jag heller om rollerna hade varit ombytta). Men hon ringer i alla fall en ambulans.

Jag sätter mig ner utanför och nickar förmodligen till lite grann tills ambulanspersonalen väcker mig. Sen så kör dom mig till SöS där dom syr ihop mig med tretton stygn i pannan och röntgar skallen på mig. Sen får jag ligga på uppvak till dom väcker mig dagen efter och säger att jag kan gå hem.

Efter fyra dagar hemma hos morsan blir jag bara sämre hela tiden, så jag tar mig till S:t Görans sjukhus där dom konstaterar att jag har lunginflammation och att jag haft det i två veckor.

IVA nästa, där dom upptäcker att jag har vatten i ena lungan, så dom dränerar det, sen blir det två dagar på IVA och några dagar på Avd. 22, sedan förflyttning till Capio Maria avd. 2 – ett dygnet runt boende för hemlösa där jag befinner mig nu.

Får gå ut på dagarna och är på bättringsvägen, käkar fortfarande penicillin. Men är på bättringsvägen.

Det var nära ögat denna gång, man får se sig för vart man trampar, det kunde slutat värre.

MARKKU

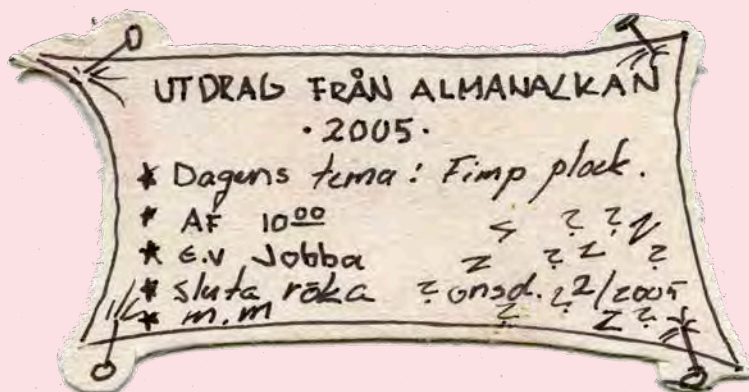
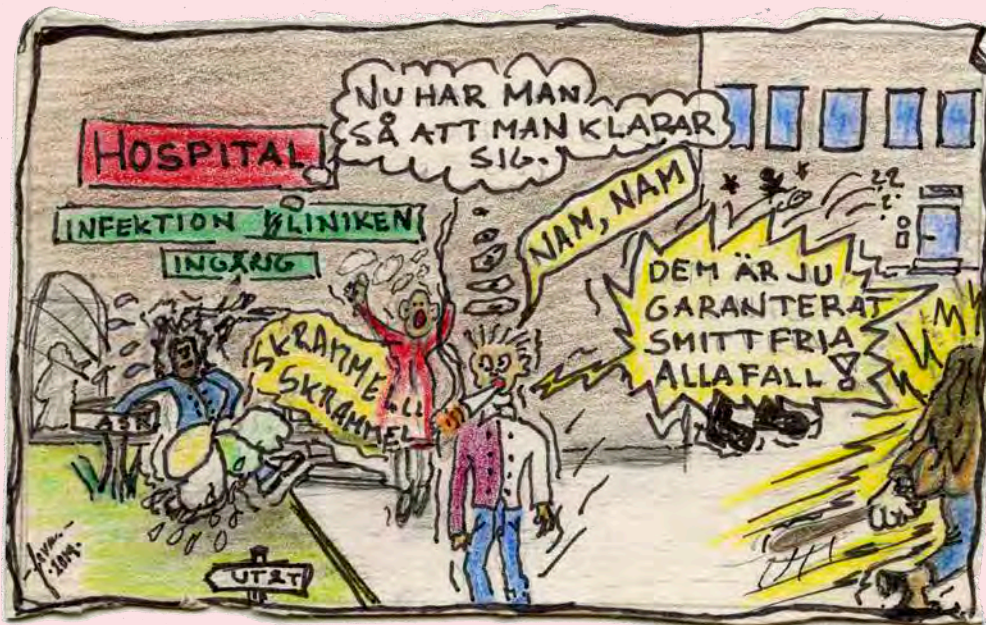

ILLUSTRATION AV JARMO

Taltystnadens rymd

● Ur tystnaden av trä,
ur mörk murken låda
eko av tid,
ljudlösa sekunder saknaden av ljud
bredvid varandra.

Skriv någonting,
snälla herrn
i mörkt skuret och
grå trötta ögon,
gråt över att mängden år
inte räcker,
över att du vikits dubbel
inför gudarna.

Fäll en tår över att
språket ditt inte täcker,
att inget ljud kommer
i taltystnads rymd,
födelse och död.

L8

FÖLJ OSS PÅ TWITTER

@SituationSthlm1

Stockholm

● Solen skymmer
Stockholms siluett
i dag igen.

Klappret på gatan lugnar
sinnet på dårarna,

dina sockar tynger
tankarna i
mitt huvud,
lungorna andas av trädens blad
och av blöt jord.

Benen bär mig runt i skogen
kring sumpmark och kärr,
fågelmarker, fukt.

Tänker på er varje dag
må ni tro,
ni är älskade
allas bästa.

Ögonen ser vad som
ryms i skallen
i form av fantasi.

L8

Håller skeppet sjunkande

Sedan 1990 har Pekka Särkiniemi utvecklat sin fladdermusradar mellan hyllorna på Rönnells antikvariat. Med Håll Tjeften förlag har han hållit i utgivningen av ett sextiotal verk – både böcker och skivor – och arrangerat över 1000 evenemang i bokhandeln på Birger Jarlsgatan 32. Att han har företagets logotype tatuerad på baksidan av vänster triceps säger vad det säger. TEXT ULF STOLT FOTO ANNETTILDONEN

ALLT
ÄR
DITT
FEL

FESTEN
Skoppskälderen
STOCKHOLM
12-14 Juni

METTE
RASMUSSEN
CHRIS
CORSANO
LIVE! 1 SEPT
RÖNNELLS

ALLT
ÄR
DITT
FEL

POST
CARDS

EMILY
SECRETS

vanför en gräddvit rokokofåtölj en trappa upp i det som brukar tjänstgöra som loge under evenemangskvällarna, på en smal ledig väggyta mellan bokhyllorna till höger innanför saloondörrarna, sitter ett inramat svartvitt fotografi av Sonic Youths tidigare gitarrist Thurston Moore.

Bilden är också tagen precis där – på fotografiet sitter han i den gräddvita rokokofåtölj som bilden nu hänger ovanför. Pekka Särkiniemi skjuter en bunt grafiska blad till andra sidan det avlänga bordet och sätter sig i stolen vars rygg lagats på två ställen med grå silvertejp.

– Vi hade en tanke ett tag att kända personer som var här skulle sätta sig där i fåtöljen och bli fotograferade, men det blev inget av det sen.

Tre-fyra gånger i veckan är det loge här uppe. Förra året genomförde Rönnells antikvariat 108 evenemang.

– Varje gång jag öppnar mailkorgen har jag ett förslag från nån. Jag tackar nej till nio av tio grejer, och då tackar jag nej till kända namn. Jag går på känslan, att det är nån sorts Rönnells-mix. Tanken är att det ska bli bra för bokhandeln. Och det jag själv tycker är roligt så jag orkar hålla på.

Pekka Särkiniemi har jobbat på Rönnells antikvariat sedan 1990.

Han hoppade av gymnasiet – gick fyraårig teknisk linje – och började i stället jobba, bland annat på en verkstad och ett bryggeri, tempoarbeten. På en av arbetsplatserna träffade han en arbetskamrat som tipsade honom om litteratur och musik han inte tidigare exponerats för. Han började spela bas i ett punkband och tanken föddes att plugga på Komvux.

– Jag bodde i Botkyrka då, där höll KSMB till, vi hade samma replokal ett tag. Nu spelar jag bara hemma, några New Order-basgångar på morgonen när jag kliver upp. Lite bara, sen lägger jag ifrån mig basen. Men jag gör det varje dag.

Som en uppgift i svenskan på Komvux gjorde han en analys av Thorsten Jonssons novellsamling *Fly till vatten och morgon*.

– Trodde inte jag kunde skriva vykort, knappt. Men jag la ner hela min själ i det och fick tillbaka texten – betyget femma och det stod "Lysande". Jag fick en oerhörd kick.

– Innan jag började på universitetet var jag en av de flitigaste låntagarna på stads-

biblioteket i Sundbyberg. Jag lånade typ sju böcker i veckan, läste två. Hade en enorm bildningshunger och nyfikenhet. Jag kommer inte från nån märkvärdig bakgrund, det fanns inga böcker i hemmet i Tullinge där jag växte upp.

Han läste Kulturrvetarlinjen, "det var det jag kunde komma in på, det var lite luddigt, jag gillade det". Under slutpraktiken var han på En bok för alla. Under tiden där såg han en annons i Svensk bokhandel att Rönnells antikvariat sökte en bokhandelsmedarbetare.

– Det var jag och en tjej som sökte. Hon tackade nej för att det var för dåligt betalt. Så jag fick det. Och fick börja ganska omgående. De frågade om jag kunde tyska, det kan jag inte. Sen frågade Per Rönnell om jag hade stark rygg. Det har jag. Och så kunde jag finska också.

Han blev snabbt uppslukad av böcker

Man lagerhöll värdefull litteratur, vi gjorde ingen stor förtjänst men det fanns en stor kulturgärning bara i det.

och litteratur, besökte andra antikvariat och bokhandlare, drömde om antikvariat på nätterna. Och upptäckte nya författare, som Claes Hylinger och Erik Hermelin, som översatte persiska poeter.

– Nästan första dan jag jobbade här kom det in en ung kille i turban, rusade in, och frågade om vi hade *Persiska antologin*. Det var Christian Falk från Imperiet. Jag tänkte att "det här är en magisk plats, det kan hända vad som helst".

En gång var Andy Warhols fotograf Paul Morrissey på konstavdelningen, K W Gullers – förebilden till Stieg Trenters romanfigur Harry Friberg – var samtidigt på Stockholmsavdelningen.

– Det var så fantastiska spann i mötena i rummet. Per Oscarsson, Max von Sydow,

▲ *Det var death-metalkonsert på Rönnells för några år sedan och bandet hade med en tjej som tatuerade in bandloggan på den som ville. Pekka Särkiniemi frågade om han kunde göra Rönnells lagga på honom. De hann inte då, men några veckor senare gjorde han den. Ingen i personalen har följt hans exempel.*

◀ *Pekka Särkiniemi och antikvariatets evenemangsassistent och DJ, Ulrika Revenäs Strola, undersöker om de behöver ringa in pianostämmaren inför Blå Tågets kommande spelning.*

Ernst-Hugo Järegård, de gick ju här.

Ungefär samtidigt som Pekka Särkiniemi började i bokhandeln började det dock gå dåligt för Rönnells och de första krismötena hölls – de gamla samlarna man länge förlitat sig på var på utdöende, och bokhandeln var inte särskilt utåtriktad.

– Jag tror inte man alltid kände sig så välkommen hit om man inte kunde ställa de rätta frågorna. Det fanns en viss elitism.

– Jag hade blivit förälskad i bokhandeln, just detta med att man lagerhöll värdefull litteratur, vi gjorde ingen stor förtjänst men det fanns en stor kulturgärning bara i det.

PÅ ETT AV många krismöten i början av nittio-talet, efter att ha läst om Shakespeare and Company i Paris, City Lights Books i ►

San Francisco och sin egen bild av hur en bokhandel skulle kunna vara, presenterade Pekka Särkiniemi sin idé med evenemang – uppläsningar, författarsamtal, utställningar, releaser – i ett försök att skapa en mer utåtriktad bokhandel.

Det första evenemanget var ett föredrag med Gunnar Adler-Karlsson, nästan ingen kom. Dagen efter var det en kväll om reselitteratur med Stig Larsson, Kristian Petri och Sven Lindqvist. Det var fullsatt, någon ropade: "har ni ingen mikrofon?".

Första lyrikuppläsningen hölls hösten 1992.

– Jag är inte särskilt framåt som person, men jag har ingen blygsel vad det gäller att fråga kända författare. Till första lyrikkvällen fick jag dit Bodil Malmsten, Werner Aspenström och Göran Sonnevi. Det var fullsatt.

Sedan dess har det hållits fler än 1 000 evenemang på Rönnells antikvariat. Och Håll Tjeften förlag som Rönnells bildade "kring år 2000" har givit ut sextio titlar. När Pekka Särkiniemi talade om förlaget på Moderna museet förra året sa han tretio titlar, men när han sedan gick hem och räknade efter var det dubbelt så många, både plattor och böcker.

Jag har själv kanske blivit lite egen och excentrisk av att jobba här. Det kan kompensera att vi alla knappt har minimilön.

Den första plattan de gav ut var hyllningen till Åke Hodell där Thurston Moore medverkar.

– Kring millennieskiftet expanderade vi åt alla håll – konstutställning, Fluxus-föreställning, böcker om Fluxus, skivor, dvd: er. Jag blev utbränd vid några tillfällen, nu kör jag lite lugnare. Det är samtidigt fascinerande det här växandet åt olika håll. Folk kan komma hit med experimentella ljudtejp från sextioalet.

Två personer som gjort avtryck både i utgivningen och på väggarna i antikvariatet är konstnärerna Elis Eriksson och nämnda Åke Hodell. Pekka Särkiniemi lärde känna dem båda innan de gick bort.

– Kring millennieskiftet var det fortfarande ett dåligt intresse för det mest experimentella sextioalet. Elis Eriksson, Åke Hodell, och Bengt af Klintberg var inte så uppmärksammade, de var på väg att bli bortglömda.

– Allt det här med det experimentella sextioalet, det som hände där på Moderna museet, metafysiken, allt det har varit nytt för mig. Jag har inte haft någon nostalgisk syn på det, när jag åkte hem till Elis Erikssons ateljé så var jag där i nuet. Elis sa själv att det som varit är ointressant, det som gäller är nu, allt annat är blaj.

Genom åren har ljudkonst och avantgarde haft sin speciella plats i Rönnells evenemangskalender.

– Jag har alltid velat sprida avantgarde åt folket. Det roliga är ju att kunna göra avantgardistiska experiment när det är fullt med folk och hälften vet inte vad som händer.

– Här är en perfekt plats att göra sånt på, det kan bli magiskt. Bo Anders Persson gjorde en solokonsert här, hade en planka

◀ När *Situation Sthlm* gjorde ett reportage från Rönnells i maj 2013, hade statyn utrustats med en sidenscarf, en cigarett i ena mungipan och ett likörglas i handen. Ingen i personalen visste hur det gått till: "Förmodligen någon kund eller besökare som velat skoja till det".

▶ Logotypen för Håll Tjeften förlag, lindrigt inspirerad av konstnären Elis Eriksson.

▼ Bokskåp med titlar man särskilt vill lyfta just nu. Byts hela tiden ut.

med manicker på golvet, det tog en halvtimme innan det började låta, glappade lite. Det blev som ett performance. Och han var så skärrad, för Jojje Wadenius satt i publiken: "Fan, han kan ju spela på riktigt, jag kan ju inte spela".

Och det som sker i lokalen får ibland sin naturliga förlängning in i Håll tjeften.

– Ofta är utgivningens en förlängning av evenemangsverksamheten. Många författare har manus liggande som deras förlag inte riktigt tycker passar in, för smala eller ligger utanför det de vill ge ut. Då kan vi ge ut det.

1998 DOG PER Rönnell, son till antikvariatets grundare Gösta Rönnell, som drivit det sedan 1980. Då tog personalen över driften och ägandet av antikvariatet.

– Kravet var att alla små löneskillnader skulle försvinna – någon hade sju hundra kronor mer, någon tre hundra kronor mindre än någon – och alla skulle få lika dåligt betalt. Och ingen skulle vara chef.

– Vi har personalmöten och ofta funkar det ganska bra, det kan bli lite virrigt ibland. Men jag tror modellen fungerar för oss. Det ger ju också utrymme för personalen att utveckla sin egen personlighet, det

finns ingen som säger att "så kan du inte göra, så här ska du uppträda". Det finns ingen chef som rättar till nåt. Man utvecklas till att bli den det kanske är meningen att man ska vara.

Han berättar att han läste filosofen Ralph Waldo Emerson i somras, och kände igen

lite av detta i hans tankar.

– Han hade en väldigt realistisk tro på alla människors unika värde.

– Jag har fått en del reaktioner utifrån som får mig att tro att jag själv kanske blivit lite egen och excentrisk av att jobba här. Det kanske kan kompensera att vi alla knappt har minimilön. Då det hela tiden handlat om att överleva har det aldrig handlat om att kunna höja lönerna.

Hur har det påverkat er att i nästan tre decennier hela tiden slåss för er dagliga överlevnad?

– Den situationen har jag alltid upplevt som en frihet att kunna testa saker, man har inget att förlora. Det har nog varit lite grundförutsättningen att göra vågade projekt i rum med böcker från 1500-talet, ta hit en skolklass eller ett gäng rockmusiker.

Just nu befinner sig Rönnells antikvariat i en ovan situation.

Det är inte kris, dagligen och månatligen. Sedan förra sommaren – då det var den senaste stora krisen och en privatperson startade en insamling till dem på nätet som både akademiledamöter och gamla punkare slantade in till – har någonting skett.

Hyressituation är under kontroll.

– Just nu har vi en situation där vi klarar oss. Det är inte underskrivet ännu, men ▶

munligt. Samtidigt som försäljningen lite grann ökat. Nu är vi i den lite ovanliga situationen att det nästan går bra. Faktiskt. Då är vi långt ifrån att kunna höja löner och så, men vi är inte i det här akuta.

Vi pratar om stödtrupper och rottrådar – om antikariatets förmåga att hela tiden överleva. Om att ha trovärdighet både bland graffittikonstnärer som Nug och Akay, och hos Svenska Akademien.

– Vi har fått stöd till vissa utgåvor av dem. Det gick snabbt, man kunde få svar på vändande mail då av Horace Engdahl när han var sekreterare, eller senare Sara Danius. De behövde ha ett torsdagsmöte, sen var det klart att vi fick stöd till ett program eller en utgåva.

– Nu är det annat som gäller där. Men till dels är det ju samma personer kvar och de vill ju ha oss kvar.

PEKKA SÄRKINIEMI RESER sig ur stolen, lägger handen på en bok i hyllan och visar hur det kan gå till när hans hand finner boken han söker, innan hans ögon fått syn på den.

– Jag har en slags förmåga att min hand hittar boken före att ögat har sett den.

Han sätter sig ner i stolen igen. Och berättar att han har ”som en fladdermus-

Jag har en talang – entusiasmen. Jag blir entusiastisk varje dag. Det är en gåva. Då gör det inget att jag inte själv kan skapa nånting.

radar när jag rör mig i lokalen även om det är nedsläckt – jag krocker aldrig med nån”.

– Ett antikariat är en plats där alla tider existerar samtidigt i ett slags magiskt nu, om man vill. Man kan ta i en bok från 1500-talet och... jag har en vän som har inspirerat mig lite grann i magiskt tänkande kring bokhandeln. Han har sovit över här och vet att telefonen ringer vid vissa klockslag.

– Ju fler grejer man gör... jag har ju också nån tanke om att det blir kvar nånting i

lokalen, nåt immateriellt, man bygger på nåt som känns. Det gör att jag inte är så förtjust i att byta ut golv eller så, lagar helst stolarna med gaffatejpp.

Skriver du nånting själv?

– Jag har skrivit tio sidor om Rönnells evenemangs- och förlagshistoria som kommer i OI, och jag skrev en del författarförord när jag gjorde min praktik på En bok för alla. Och jag har översatt Olav Hauge till finska från nynorska, då fick jag hjälp av min pappa.

– Det finns så många oerhört bra författare och musiker. Jag har fullt ut accepterat min roll som den som ser till att saker händer här.

Vad betyder Rönnells antikariat för dig?

– Det har gett mening till mitt liv. Det här är ju mitt liv, har blivit det. Det är mycket slump, jag råkade hamna här och på nåt sätt funkade det.

– Jag har en talang – entusiasmen. Jag blir entusiastisk varje dag. Det är en gåva. Då gör det inget att jag inte själv kan skapa nånting, men jag har skapat ett rum, en plats, som betyder väldigt mycket och som ger innehåll. Varje gång är det några människor som säger ”vilket fantastiskt ställe det här är”. ☺

Ljuset lyser i mörkret,

OCH MÖRKRET HAR INTE ÖVERVUNNIT DET

Ur Bibeln, Johannesevangeliet 1:5

Tänd ett ljus!

*Till minne av nära och kära.
I bön och tacksamhet.
För egen eftertanke och ro.*

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Nekas när jag behöver det som mest

● Att ha adhd och få medicin mot den är verkligen ett galet system av regler som gör det svårare att kunna bryta ett återfall om man tar det.

Dom gånger jag tagit ett återfall så får jag inte ut min medicin, vilket hade gjort att om jag hade fått det skulle jag ha brutit återfallet på en gång. I stället har det då blivit att jag tagit fler dagar än vad jag annars skulle ha gjort och sen för att klara av att bryta det måste jag då köpa min egen medicin svart vilket kostar typ fem hundra kronor per dag.

Det finns en utredning som Magnus Huss-mottagningen gjorde som kom fram till att det är inget bra att neka patienten medicin om den tagit återfall, utan tvärtom så är det bättre att ge patienten sin medicin för då bryter den återfallet fortare. Sen att dom bara ger mig halva min dos en hel vecka när knappt hela min dos räcker i normala fall gör att det blir ännu svårare och jag måste hålla på och jaga för att köpa min medicin svart trots att jag då är drogfri och lämnar negativa prover.

Hela det här galna systemet gör att man till slut inte orkar hålla på så här, men att gå tillbaka till amfetaminet är inte heller något alternativ så hur jag än vänder och vrider på det så känns det lika hopplöst allting.

Så länge man sköter sig och inte tar något återfall funkar det väl något så när, men när jag behöver hjälp som mest och mår som sämst då får jag ingen hjälp. Fast att vara narkoman är en sjukdom och den medicin jag behöver för att fungera nekas då mig när jag behöver den som mest.

Det är ungefär som man skulle säga till en sockersjuk om han ätit en bakelse att nu får du inte ut ditt insulin.

KJELL JOHANSSON

Hajja noll

● Allt jag så hett längtat till det finaste jag haft jag i så många år sparat bara till dig en till visshet växt, jag nu vet var ett slags önsketänkande i överklighet den tycktes först växa sig stor och hög den såg ut att växa sig bred kanske min omtanke inte dög för egentligen vissnade den ned

JAN WALLIN

PIKABAY / IRI BUTOV

PärLAN

● Tänker: Jag är vuxen. Jag blev vuxen. Trots drukkingskänslorna i halsen...

Jag är inte mörkrädd. Vilken hemlös skulle gå i mörker? Bara en vilsen utan flytväst... Jag är inte rädd för vatten.

Min första pärla jag hittade var när min fosterhempappa lärt mig simma. Första gången jag skulle dyka själv tänkte jag att jag hittar finare saker i vattnet, i stället för ovan vatten.

Där fanns det inga fina saker, var bara ett helvete. Hur fint är det?

Jag hittade min pärla i ett skal i en sötvattensmussla. Höll musslan i min hand och dök upp till min fosterhempappa Lars. Han tog mig i armen, hjälpte mig upp.

– Hittade du nåt?

– Ja, en mussla.

Han sa: "ska vi öppna den?"

Det var den största pärla jag sett, skimrande i regnbågens alla färger, jättefin.

Tänk om man hittat pärlor varje dag.

MAGDALENA 407

Mosar kockor

● Mull fuktiga mylla
Händer i jord,
mosar kockor mellan fingrarna.

I trädgården vill jag gräva,
jag vill vara i din ateljé fågel blå,
stryka med pensel till
minnen av åren då vi sågs,
färga tankarna i glädjefärger,
vägra minnas salt och sår,

i täppan sår jag framtidshopp och
ljusa blomster var vår.

Och lyckan kommer kvittrande tillbaka
med vår allas fågel, vit och blå.

LB

Denna dag ingenting planerat

● Morgonstund ger inget att vänta efter tröstlös nattro som en torr gren i kroppen, kall och varm.

Knarr i sängbotten och tunga suckar upp och ner, svettig sårk, flera timmar kvar.

Denna dag ingenting planerat, förlöst är dagens vända. Inget kvar utom väntan att åter sova illa nästa natt

LB

FÖLJ OSS PÅ
INSTAGRAM

@situationsthlm

HÖGSKOLEPOÄNG FÖRENAR OSS.

I vardagen är det stor skillnad på akademiker och akademiker, men hos Akademikernas a-kassa får alla samma möjligheter. Det spelar ingen roll vilken utbildning du har. Har du minst 180 hp är du berättigad att säkra din inkomst hos oss. Akademiskt och smart. Precis som du, precis som Akademikernas a-kassa.

110
kronor
i månaden

Akademikernas
a-kassa.

Gå med på akademikernasakassa.se/bli-medlem

☎ 08-412 33 00

✉ info@akademikernasakassa.se

🏠 akademikernasakassa.se

Stockholm förbereder sig för vintern. Blomsterurnor plockas in, polisen studerar kalendern, SL placerar kvastar och växelspett i spårfordonen och en långtradare med grillkol anländer till Skogskyrkogården. Och framförallt håller många koll på väderapparna, ofta flera gånger om dagen. För det gäller att vara redo. **TEXT MARIA HAGSTRÖM ILLUSTRATION EMMA HANQUIST**

NÄR VINTERN KOMMER

Ombunkssofforna i Kungsträdgården plockas bort, likaså försvinner 25-30 parkbänkar i Berzelii park. De tas in för vintern för att tvättas, målas och lagas.

Löven borstas bort från vandringsstråk och gräsmattor, slängkälken ska snart placeras ut i Humlegården och staket har satts upp runt Kungsträdgårdens isbana. Trafikpolisen handlar raggsockor och långkalsonger, ställer bort motorcyklarna och tar med sig spadar och extra filter i bilen vid väderomslag.

Det är också under sen höst som många nya träd planteras, i år vid bland annat Vasagatan och Torsgatan. Och varje dag från mitten av oktober till den 16 november hängs julbelysningen på plats i centrala Stockholm, enligt ett körschema.

Det är mycket som måste förberedas i en stad när vintern är i antågande. Och det är många som ständigt håller ett vakande öga på väderprognosen. "Har du sett att det snöar nu?", brukar folk ringa och fråga Malinda Flodman på Trafikkontoret när den första vita vinterdagen kommer. Men

är det någon som vet att snön faller över Stockholm så är det hon. SMHI och yr.no kollas flera gånger om dagen. Från mitten av oktober står Trafikkontoret och dess entreprenörer redo att rycka ut.

Hur plogning och halkbekämpningen sköts påverkar många aktörer i staden. Bland annat PostNord som snart har sin högsäsong, den tid då det är "bra snurr" och "rena rama julverkstaden" i paketterterminalen i Veddesta, men som också kräver vintertåliga medarbetare.

– Alla vet att vintern kommer, alla tar ett

djupt andetag och kör på, säger pressansvariga Maria Ibsen.

Julhandeln börjar numera i höjd med Black Friday och extra personal – cirka 3 000 i hela landet – måste kallas in till transporter, kundservice och sortering av julkort och paket. Julkorten toppade någon gång på nittiotalet med nästan 60 miljoner julkort, ifjol var det 16,5. De flesta svenskar säger sig fortfarande vilja ha kort i lådan, men desto färre skickar.

Paketerna ökar däremot för varje år. Fram till 18 december i fjol hade svenskarna

DET ÄR VIKTIGT ATT HA BRA PROG- NOSER SÅ ATT VI VET VAD MAN SKA HANTERA. **Maria Ibsen**

shoppat julklappar för knappt 7 miljarder kronor på nätet.

– Det är viktigt att ha bra prognoser så att vi vet vad man ska hantera. Det är det stora

pusslet som ska läggas varje dag under den här perioden, säger Maria Ibsen.

När julhelgen är över kan brevbärarna andas ut lite, svenska folket har shoppat sig utmattade. Men i början av januari kommer nästa vända – returerna.

TILL SKOGSKYRKOGRÄDEN HAR långtradaren med grillkol redan anlänt.

Det går mycket kol en vinter, när tjälen kryper ner i marken och inte kan hackas igenom. Vid en gravgrävning läggs då kolen i marken och får brinna över natten. Därför ►

behövs ibland lite extra framförhållning för begravningar, men det beror också på i vilket "kvarter" graven ska vara.

– I de kvarter som används mycket har maskiner plattat till marken, vilket gör att tjälen kryper längre ner. Men är det ett mer orört kvarter är det mindre tjäle, berättar enhetschefen Kjell Wikberg.

En del begravningar – minneslundar och askgravplatser – ställs ibland in helt. Till exempel vid snö, för då syns askan så tydligt när den sprids.

En annan vinterförberedelse – som ofta väcker klagomål – är att sommarvattnet som finns i kranar över hela Skogskyrkogården stängs av redan flera veckor innan temperaturen sjunker under minus.

– Vi måste göra det i god tid. Det är 105 hektar som är bevattnad, det är ett antal mil av ledningar som ska blåsas rent på vatten. Det tar två veckor.

Ny Gemenskap söker volontärer och mobiliserar kyrkoförsamlingar som kan hålla en lokal öppen extra kalla nätter. Kryper temperaturen under sju minusgrader eller en klass 2-varning utfärdas av SMHI sker en så kallad evakuering.

– Det är väldigt enkelt, det finns inga bäddar eller mat, men det finns varm dryck och skydd mot kylan för dem som inte har chans att komma in i värmen nån annanstans. Till oss kommer människor med 80 olika nationaliteter, som har rätt att vistas här i Sverige, en del söker jobb eller jobbar men saknar boende, säger

DET ÄR VÄLDIGT ENKELT, DET FINNS INGA BÄDDAR ELLER MAT, MEN DET FINNS VARM DRYCK OCH SKYDD MOT KYLAN FÖR DEM SOM INTE HAR CHANS ATT KOMMA IN I VÄRMEN NÅN ANNANSTANS.

Magnus Helmner

SEN FATTAR VI ATT DET ÄR OTROLIGT IRRITERANDE NÄR BUSSEN INTE KOMMER OCH DET KAN FINNAS DÅLIG INFORMATION. Claes Keisu

ELFÖRBRUKNINGEN FÖRDUBBLAS

- Under den mörka och kalla årstiden belastas kraftnätet hårt – elförbrukningen fördubblas. Belastningstopparna ligger på vardagsmorgnar när alla förbereder sig för arbetsdagen och på kvällen när alla kommer hem och ska laga mat.
- På Svenska kraftnät ser man bland annat till att det är få planerade avbrott på ledningarna för att överföringskapaciteten i nätet ska vara så hög som möjligt.
- Förmågan för Sverige att vara självförsörjande med el har minskat flera vintrar i rad och prognosen pekar på elbrist i vinter. Enligt Pontus de Maré, avdelningschef Drift på Svenska kraftnät, anges den främsta anledningen vara nedläggningen av svensk kärnkraft. Vindkraftverkens statistik från tidigare vintrar visar också att det inte blåser lika mycket när det är kallt. Vid ett underskott sker import från till exempel våra nordiska grannländer, Tyskland, Litauen och Polen.

Magnus Helmner på Ny Gemenskap.

Att det är kallt påverkar även stadens byggprojekt.

Allt tar lite längre tid. Om Micke Fältskog på fackförbundet Byggnads ska förklara det väldigt förenklat, så är det är svårare att "plocka upp en spik med handskar än utan". Transporter av material kan gå långsammare, tjocka kläder ska tas av och på och belysning ska släpas fram.

SL OCH DERAS upphandlade entreprenörer satte sig ner redan i maj för att prata vinter och planera hur de ska agera i olika scena-

rier. Och på hösten ses däckparken över och bussarna får vinterdäck. Man ser också till att det i spårtrafikens fordon finns kvastar och växelspett.

– Det kan vara så att man måste gå ut och sopa rent i en växel om det ligger snö där, säger Claes Keisu, pressansvarig på SL.

Det finns 1 400-1 500 växlar i järnvägstrafiken i Stockholms län och runt 1 000 växlar i tunnelbanetraffiken. Många har växelvärmare så att de kan smälta snö och is och därmed hållas fria. Men när det ligger snö på spåren virvlar den upp under tågen där den kan fastna och bilda is. När tåget sedan passerar en växel kan de kränga till lite och då händer det att isklumparna ramlar ner och lägger sig i en växel. Växelvärmaren klarar då inte av att smälta en stor klump.

– Om växeln inte kan stänga eller öppna sig så varnar den signalsystemet. Då blir det röd signal och stopp i trafiken. Annars kan man köra sönder växeln eller så kan tåget spåra ur.

Enligt Claes Keisu kan ett pendeltåg dra på sig 2-3 ton is under en dag. Därför är det också viktigt att inför vintern kontrollera depåernas utrustning, som tinar bort is med hjälp av vatten eller varmluft. Dessutom "bullas det upp" med extra personal.

Men blir det mycket snö är det ändå buss-traffiken som har mest problem. En dialog förs med kommunerna om vilka sträckor som bör prioriteras vid plogning. Det handlar om de busslinjer som har flest resenärer och anslutning till spårtrafik.

– Till exempel har 4:ans buss en normal ►

VÄDRET UNDER VINTERN KAN OCKSÅ ORSAKA FLER BENBROTT OCH ÄR DET EXTREMA DAGAR MED HALKA ÖKAS BEMANNINGEN PÅ ORTOPEDIN. Johan Bratt

dag 70 000 påstigande, vilket går att jämföra med SJ som har 80 000 påstigningar i hela landet. Det är alltså väldigt många som berörs, säger Claes Keisu.

Är det riktigt halt och trafik måste ställas in så ryker de långa ledbussarna först.

– De har tre hjulaxlar och drivningen längst bak. Det är som att köra bil med släp och att motorn sitter i släpvagnen. Så när man gasar på skjuter den framvagnen framför sig.

I stället trafikeras då sträckorna av kortare bussar och trängseln ökar ombord.

– Är det riktigt snorhalt kan vi inte köra med dem heller. Vi ställer ju aldrig in trafik för att jäklas med folk, vi gör det av säkerhetsskäl. Säkerheten kommer i första hand och tidtabellen i andra hand, säger Claes Keisu och tillägger:

– Sen fattar vi att det är otroligt irriterande

SÅ SÄKER ÄR PROGNOSEN

Hur lång tid har Stockholm på sig att förbereda inför ett snöväder? Enligt Malva Lindborg, meteorolog på SMHI, ofta flera dagar. I alla fall brukar prognoserna för snö stämma ganska bra några dagar i förväg, men det är först ett dygn innan som de anses vara nästan helt säkra. Det är då SMHI går ut med varningar.

– Men snöbyar som blåser in från haven kan gå på några timmar. Det är en av de svåraste för Stockholms del. Det var vad som hände i november för två år sedan. Då har de lite tid på sig att förbereda sig, de blir tagna på sängen.

när bussen inte kommer och det kan finnas dålig information. Vi har nästan 500 busslinjer, vi kör 1 900 avgångar med tunnelbanan per dygn, och 520 avgångar med pendeltågen, och är det då riktigt jäkligt och snökaos i hela länet hinner inte trafikinformatorerna uppdatera allt i realtid. Men vi jobbar förstås på att förbättra trafikinformationen.

POLISEN KAN IBLAND få rycka ut och leda om trafik. Framförallt handlar det om att inte släppa in stora lastbilar i innerstaden i snöväder.

– Vi vet att de kan proppa igen och göra plogningar mer eller mindre omöjliga, säger Johan Sundström, gruppchef vid trafikpolisen i Stockholm.

Han har precis suttit i ett planeringsmöte och studerat julhelgens röda och svarta dagar. För att se vilken den stora resdagen blir. Då behövs fler "målade polisfordon" på vägarna, för att förebygga olyckor - synen av en polisbil får genast blicken att dras till hastighetsmätaren.

– Vagnätet är egentligen inte dimensionerat för att så här många ska resa samtidigt under så kort tid. Blir resandet mer utspritt under julen är det inte lika sårbart.

Är julafton en onsdag så vet de att de flesta reser på tisdag eftermiddag.

– I år är julafton på en tisdag. Eftersom det bara är en vardag innan så tror vi att det kommer att vara ett förhöjt resflöde redan på fredagen.

Också sjukvården studerar röda eller

svarta dagar i kalendern. En jul som i år – med många röda dagar och få svarta – behöver täckas upp med till exempel mer jourbilar som kan åka hem till patienter, eftersom till exempel husläkarmottagningarna håller stängt röda dagar.

– Vädret under vintern kan också orsaka fler benbrott och är det extrema dagar med halka ökas bemanningen på ortopedin. Chefläkarna kollar väderprognoser och har regelbunden kontakt, säger Johan Bratt, chefläkare i Region Stockholm.

Och så kommer influensatoppen, vanligtvis i februari, som sjukvården tar höjd för med ökad beredskap inom vården och högre bemanning i 1177:s telefoner och en informationskampanj i tunnelbana, bussar och på stan. Det gäller att tänka framåt i staden, ligga steget före.

Därför är vårlökarna redan satta. De ska blomma fint när vinterperioden tillslut passerat sin final. Då plockas återigen Stockholms stads 600 blomurnor fram, som nu i slutet av hösten precis har placerats i förråd och innehålllet komposterats. Men 200 urnorna har dock lämnats kvar över vintern.

– I dem planteras höstväxter som ljung och cyklamen, säger Anna Johansson, landskapsarkitekt och projektledare för blomsterprogrammet i Stockholms stad.

De tunga urnorna som funnits på Drottninggatan sedan terrorådet står stadigt kvar. Där i växer björk och häggmispel.

– Häggen har en fin höstfärg och blommar tidigt på våren. Det är på våren som året börjar om igen. ☺

I VINTER FINNER DU VÄRMEN OCH GEMENSKAPEN PÅ ZINKEN.

Hammarby – Åby/Tjureda
Hammarby – Edsbyn
Hammarby – Bollnäs
Hammarby – Broberg
Hammarby – Vänersborg
Hammarby – Västerås
Hammarby – Vetlanda
Hammarby – Sirius
Hammarby – AIK
Hammarby – Motala
Hammarby – Villa Lidköping
Hammarby – Sandviken
Hammarby – Frillesås

fredag 1 november
onsdag 13 november
onsdag 20 november
onsdag 27 november
tisdag 3 december
onsdag 11 december
fredag 13 december
torsdag 26 december
fredag 3 januari
lördag 11 januari (Bandyns dag, fri entré)
fredag 31 januari
onsdag 5 februari
fredag 14 februari

HAMMARBY
BANDY

VÄRLDSKLASS PÅ RIKTIGT.

Foto Romus Ramström • Med reservation för ändringar.

PUBLIKRUSNING - NU ÄR VÅRENS BILJETTER SLÄPPTA!

VICKY NÖJESPRODUKTION OCH ZENTERTAIN PRESENTERAR

+ **+** **+** **+** **+**

"VÄRLDSKLASS" ^{AB}
 "STRÅLANDE ...en rejäl publiksuccé" ^{EXP}
 "EXTRA ALLT" ^{SR P1}
 "Mästerverk" ^{PÄSCEN.SE}

MUSIKALEN
SÅ SOM I HIMMELEN
 AV KAY POLLAK, CARIN POLLAK OCH FREDRIK KEMPE

ENORM PUBLIKSUCCÉ - SISTA SÄSONGEN!

PHILIP JÄLMELID MALENA ERNMAN TUVÅ B LARSEN
 SOFIA PEKKARI ANDERS EKBORG MORGAN ALLING/BJÖRN KJELLMAN
 CHRISTOPHER WOLLTER Stor ensemble och orkester
 Regi MARKUS VIRTA

SPELAS PÅ OSCARSTEATERN

OSCARS TEATERN

ZENTERTAIN & VICKY NÖJESPRODUKTION PRESENTERAR

SUZANNE REÜTER BIRGITTA RYDBERG GLADYS DEL PILAR CHARLOTT STRANDBERG KARL DYALL
 STOR ENSEMBLE OCH ORKESTER

.. EN VÄRSTING TILL SYSTER

"ETT LYKOPILLER SOM HAR ALLT" ^{PÅ SCEN}
 "SOUL OCH SVÄNG OCH GÖR SUCCÉ" ^{AB}
 "ETT ENERGIPAKET glittrar och sprakar" ^{EXP}
 "STRÅLANDE OCH MUSIKALISKT..." ^{P1}
 "FEELGOODMUSIKAL ...svänger rejält" ^{DN}

Svensk översättning ANDERS ALBIEN
 Music by ALAN MENKEN Lyrics by GLENN SLATER Book by CHERI STEINKELLNER & BILL STEINKELLNER Additional Book Material DOUGLAS CARTER BEANE Based on the Touchstone Pictures Motion Picture "Sister Act" written by JOSEPH HOWARD

SPELAS PÅ CHINA TEATERN

ZENTERTAIN, KRALL ENTERTAINMENT, VICKY NÖJESPRODUKTION, LIVE NATION, CIRKUS och SINCLAIR ENTERTAINMENT i samarbete med CAMERON MACKINTOSH presenterar

PETER JÖBACK
 I MUSIKALKOMEDIN

"MYCKET HÖG KVALITET" ^{P1}
 "OERHÖRT PROFFSIGT FRAMFÖRT" ^{SVB}
 "SKÅDESPELARNA BRILJERAR" ^{DN}

"EN FEST FÖR ÖGONEN" ^{AB}
 "JÖBACK FULLKOMLIGT LYSANDE" ^{DN}
 "MYCKET IMPONERANDE" ^{EXP}

HÄXÖRNAN I EASTWICK

LINDA OLSSON
 VANNA ROSENBERG

KAYO SHEKONI
 ENSEMBLE & ORKESTER

Av JOHN DEMPSEY & DANA P ROWE Översättning EDVARD AF SILLÉN & DANIEL RÉHN

SPELAS PÅ CIRKUS

ZENTERTAIN OCH LIVE NATION PRESENTERAR

+ **+** **+** **+** **+** **+** **+** **+**

"STORSLAGET, SALO" ^{AB} "OTROLIGT BRA. TAJT OCH ÖSIGT." ^{GP}

5 **TRÄFFAR RÄTT I HJÄRTAT! GALET OCH GLAMMIGT GATUPARTY" ^{DN}**

"STORARTAD KROGSHOW! SALO LEVERERAR SOM ALDRIG FÖRR" ^{Smålandsposten}

OLA SALO'S
IT TAKES A FOOL TO REMAIN SANE
 A ROCKSHOW EXTRAVAGANZA
 FEATURING THE SONGS OF THE ARK
 REGI: EDVARD AF SILLÉN. MANUS: HENRIK SCHYFFERT. TEXT & MUSIK OLA SALO.

SPELAS PÅ HAMBURGER BÖRS

BOKA DIN UPPLEVELSE PÅ SHOWTIC.SE

I GATUPLANET

18

nya stöd- och resurspersoner ska motverka skadligt alkohol- och drogbruk på arbetsplatserna. På organisationen Verdandi har man sett ett ökat behov av kunskap hos arbetsgivare – det händer att anställda straffas med avsked när det egentligen är stöd, vård och rehabilitering som behövs. Satsningen med resurspersoner, som fungerar som rådgivare till fackliga förtroendevalda och arbetsgivare, görs tillsammans med LO, ABF, Alna och CAN.

Köparnas svar på säljarnas tack-sms för Swish-köpet

"Det var väldigt trevligt att träffa dig, ett möte som sitter kvar i hjärtat."

"Jag blev så glad av ditt leende i dag. Önskar dig allt gott."

"Du är alltid så trevlig när jag köper tidningen, eller när jag är på väg ner i tunnelbanan."

"Tänkte på att jag aldrig frågade om hur du har det och hur du mådde i dag."

"Under hela dagen var det du som gav mig den bästa kundupplevelsen med ditt "Hej och välkommen."

GATUSLANG

"Pjäxan i pannrummet"

Micha Mändli använder det i stället för uttrycket "gasen i botten". Ibland. Det är han och några av hans polare i Farsta som använder uttrycket.

ULF STOLT

Micha Mändli spelar Strike Force på telefonen nästan varje dag. Tricket är att ha flera batterier och se till att ladda dem hela tiden. Även i undanskymda eluttag i tunnelbanan.

Hur länge har du spelat?

– Det här spelet... inte så länge. Men jag gillar att spela spel, växte upp med det. "Hockey-pong" – det där med två rattar och en grej som stud-sade. Sen kom Atari-spelen.

– Jag spelade både tv-spel och gick på arkader och spelade arkadspel. Jag har nytta av det i dag, har en grundför-

ståelse för spelen, även om typ "Super Mario" är väldigt olikt "Call of Duty".

Hur funkar det spelet du spelar nu?

– Man tar sig förbi olika levels, tjänar diamanter i bonus och sen kan man uppgradera och få sköldar och skydd och starkare vapen att skjuta med.

Det gäller att inte förbruka sina olika superkrafter för snabbt.

Drar spelet mycket batteri?

– Ja, det gör ju det. Och mitt batteri är keff. Man måste ha flera batterier, se till ha dem laddade. Även i tunnelbanan – det finns vissa stationer man kan komma åt eluttag.

ULF STOLT

Att studera på Konstfack har varit Situation Sthlm-säljaren Frances Ljöfstrands mål sedan hon var tonåring. Nu åker hon äntligen ut till Telefonplan nästan varje dag, där hon har fått en andra chans.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Jag trivs vid Telefonplan, Konstfack ligger ju här. Jag har pluggat grafisk design och illustration i snart två månader och mår som bäst när jag är i skolan. Jag har alltid varit kreativ. Det började med vattenfärger som barn, sen akvarellfärger och när jag var 12-13 år höll jag på med Photoshop och bokstäver. Jag tyckte att det var coolt att man kunde skapa effekter med skuggor och 3D. I tonåren fastnade jag för grafisk design och sedan dess har jag vetat att jag vill gå på Konstfack.

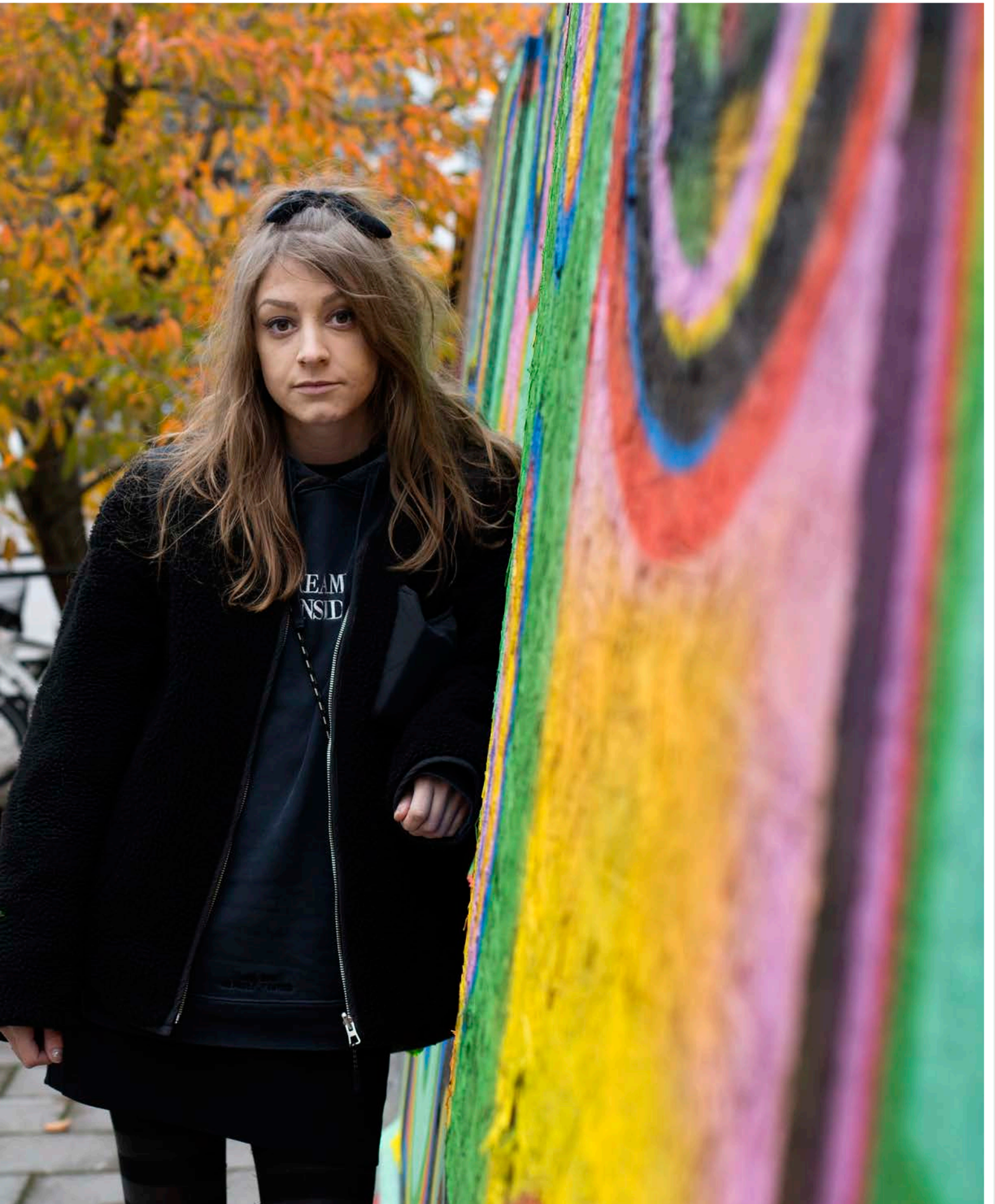
Ett av de verk som jag är mest stolt över gjorde jag till Grafikskolans utställning. Det var ett lakan som jag hade strukit fast bilder på. Jag hade dokumenterat min pojkväns depression. Det låter hemskt, men han ställde upp på det och jag har också varit i den situationen – jag är deprimerad i perioder.

Jag använde dokument som hade skickas till honom från till exempel soc och kopie-

rade dem på utskrivna anonyma bilder av honom. Jag tycker om att använda kopiatorn och att jobba snabbt – det ska vara slarvigt.

För två år sedan kom jag in på Konstfack, men klarade inte av att gå i skolan på grund av missbruk. Jag var så besviken på mig själv och allt blev värre – jag gick från tjack till heroin. Men sedan i mars har jag gått till "teamet" och får subutex, det funkar bra.

Jag fick först ett nej från Konstfack om att skjuta upp mina studier, men jag låg på om att jag verkligen ville och de ändrade sig. Jag är tacksam för det. Det känns som att allt kommer att lösa sig, att jag har fått en chans. Så jag är jättemotiverad åka hit varje dag. Och efter skolan brukar jag ibland sälja Situation Sthlm vid Telefonplans tunnelbana, men mest vid Sergelgången med mina vänner som också säljer tidningen. Det gör att jag kan klara mig själv, ta hand om mig själv. 📍

"Vi satsar på hemlösa med samsjuklighet"

– Socialborgarrådet om budgetförslaget för 2020

NÄSTA ÅR SKA en ny hemlöshetsstrategi arbetas fram i Stockholm stad, metoden Bostad först fortsätter att utökas och det ska satsas på hemlösa människor som både lever med psykisk sjukdom och missbruk. Det är tre inslag i den blågröna majoritetens förslag till budget 2020.

– Det vi har lyft fram särskilt den här gången är gruppen som lider av psykisk sjukdom, missbruk och hemlöshet kombinerat, säger socialborgarrådet Jan Jönsson (L).

– Under året som jag varit i Stadshuset så har det mer och mer framträtt som den grupp som är absolut mest utsatt och som vi inte riktigt lyckas med. Därför har vi lagt till pengar för att jobba med de frågorna.

Det handlar om att få till ett bättre samarbete mellan socialtjänst och sjukvård, att samordnade individuella

Jan Jönsson

planer ska upprättas och att socialtjänsten ska kunna besluta om dyrare insatser för gruppen. – Pengarna kan också användas till att möta upp regionens satsning på vårdbussen för hemlösa. Än så länge är det mest vårdpersonal på den, vi har inte riktigt kommit igång med vårt socialarbete där, säger Jan Jönsson, i våras som berättade i Situation Sthlm att han inspireras av Kanadas modell med uppsökande psykiatri- och socialarbetarteam, vilket han vill se mer av i Stockholm.

STADEN HAR I många år jobbat med metoden Bostad först, vilket innebär att en hemlös person kan flytta in i en lägenhet utan att först behöva vara till exempel skuld- eller drogfri.

– Det som är nytt där är att vi aldrig nånsin tidigare skrivit ut att stadsdelarna ska prioritera den metoden mer, tidigare har det mest legat på den centrala socialnämnden att jobba med den. Men nu blir det ett uppdrag till stadsdelarna att i högre utsträckning hänvisa personer till Bostad först, eftersom modellen visat sig vara framgångsrik för att lyfta folk ur hemlöshet.

Finns det lägenheter avsatta som stadsdelarna kan använda till Bostad först?

– Socialförvaltningen har sina femtio Bostad först-lägenheter. För stadsdelarna finns det en pott på fem hundra lägenheter de kan

använda till tränings- eller försökslägenheter, men det finns ingenting som hindrar dem från att i högre utsträckning nu använda dem till Bostad först.

STOCKHOLMS STADS hemlöshetsstrategi som gällt 2014-2019 ska nu arbetas om. Den nya strategin för perioden 2020-2025 väntas kunna röstas igenom i kommunfullmäktige till våren.

– Det senaste programmet består av ett väldigt omfattande och gediget material, men det kommer inte riktigt till användning där det behövs – på handläggarnivå. Det får inte den effekt vi skulle vilja.

Enligt Jan Jönsson blir det nya programmet kortare och mer konkret, så att fler läser och sätter sig in i det. Där ska tydligt framgå vad det finns för metoder som fungerar bra, hur

Oppositionen kritiserar bostadsmålet

I DE BLÅGRÖNAS budgetförslag är bostadsmålet 70 000 nya bostäder till 2025. Oppositionsborgarrådet Clara Lindblom (v) påpekar att det är en sänkning från målet på 80 000 som gällde under det rödgröna styret.

– Det är upprörande att majoriteten sänker bostadsmålen trots att bostadsbristen är akut, säger hon och riktar även kritik mot att man ombildar hyresrätter.

– Det kommer att förvärra en redan svår situation med trångboddhet och en osäker andrahandsmarknad där många far väldigt illa.

Hon är inte heller imponerad av budgetförslaget som helhet och menar att en "påse ostkrokar har mer innehåll". Hon pekar bland annat på att det saknas täckning för

Clara Lindblom

pris- och löneökningar och menar att det i praktiken kommer att innebära nedskärningar inom socialtjänst, äldreomsorg och förskolan.

Budgeten debatteras och beslutas i kommunfullmäktige den 20–21 november.

MARIA HAGSTRÖM

handläggare kan tänka i olika ärenden och scenarier och det ska finnas mål och beskrivningar om hur man kan gå till väga – i punktform.

– Det kommer att finnas ett antal prioriterade målgrupper: de som är akut hemlösa, de som har varit hemlösa tio år eller längre, barnfamiljer, de som har en samsjuklighet och de äldre. Det ska vara mer tydligt kring målgrupperna och hur man jobbar med dem.

Slutligen berättar han att stadens äldreboende för hemlösa, Gamlebo, ska renoveras.

– Och en del av våra befintliga härbärgen ska piffas upp lite så att det inte ser så institutionstråkigt ut. Vårt nya akutboende i Aspudden blev otroligt fint, jag blev väldigt glad över att man satsat så mycket på miljön där.

MARIA HAGSTRÖM

ANDRA SATSNINGAR I BUDGETEN

- Inrätta ett förstärkningsteam inom ekonomiskt bistånd, bland annat på grund av kritik om att det är svårt att komma i kontakt med handläggarna.
- Budget- och skuldrådgivning utvecklas, med målet att ge mer likvärdigt stöd i stadens alla stadsdelar, vilket inte sker i dag.
- Insatserna till äldre personer som lever i hemlöshet ska fortsätta att utvecklas.
- Behovet av och ta fram en modell för trygga akutplaceringar av barnfamiljer i hemlöshet ska utredas.
- En särskild satsning sker på barn och unga i kriminalitet. Bland annat med tidigt förebyggande insatser genom hembesök hos familjer redan när barn är under tre år.

Utslussningsboende öppnat i Ropsten

FRÄLSNINGARMÉN DRIVER SEDAN

länge behandlingshemmet Kurön. I en undersökning svarade klienterna att de saknade vård och "utsluss" efter att de genomgått behandling. Därför har Frälsningsarmén nu öppnat ett boende med 38 lägenheter i Ropsten – Halv vägshuset Kurön-Stockholm.

Namnet Halv vägshuset syftar på att personer som fått behandling har kommit halvvägs ut i ett "vanligt" vardagsliv, men inte är där än. Det kan handla om att sköta hushåll och ekonomi, myndighetskontakter, nätverk och få sysselsättning, menar Frälsningsarmén. I Halv vägshuset får de hjälp av boendestödjare, behandlingspedagoger och kuratorer.

– Vi ser att vårdens och samhällets insatser har för stora maskor i nätet, där ingen tar ett samlat ansvar för en persons resa, säger

FRÄSNINGARMÉN

Per-Johan Fernström, Frälsningsarméns verksamhetschef för missbrukarvården i Stockholm.

Han menar att det behövs fungerande vårdkedjor och att personer inte ska hänvisas till primärvård eller härbärgen. Stockholms socialborgarråd Jan Jönsson (L) uppger att en framtidsvision är att allt från det första uppsökande arbetet, via behandling till eftervård ska hänga ihop i en oavbruten kedja och med långsiktiga biståndsbeslut.

MARIA HAGSTRÖM

64%

av Stadsmissionens insatser handlar om mat. Det vill säga 245 000 insatser de senaste fem åren i form av måltider, utdelning av mat eller subvention av mat. Den största andelen ges till människor som lever på försörjningsstöd, enligt Sveriges Stadsmissioners årliga fattigdomsrapport.

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-54595394

ZBK

AL
ATRIUM LJUNGBERG

BONNIER
Solutions

Danske Bank

Gullers Grupp

Hyresgästföreningen

Abaton
PRODUKTION AB

fonden

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

DANVIKSHEM

gro
advokatbyrå

IKANO
Bostad

Acne 艾可尼

ASSA ABLOY

BRANDKONTORET
Forsknings- och utvecklingscenter

dina Dina Försäkringar

Gröna Lund

inplenion.

advokatfirman sallnäs

Brunnberg & forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

Brücke diakoni

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

H2M

investor

ADVOKATBYRÅN Thomas Bodström

Autoexperten

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

HAMMARBY IF

iiriiiis
utvecklingscenter

afa
FÖRSÄKRING

ARVET

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Electrolux

HAMMER & HANBORG

AHRBOM & PARTNER

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ersēus
arkitekter

HEBA
FASTIGHETS AB

iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

Akademikerförbundet SSR

Balzar Beskow

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

Hertz

IT-UNDERHÅLL
I STOCKHOLM AB

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

Capio Psykiatri

FAMILJEBOSTÄDER

HANSA PROJEKT

ALLBA

BESQAB

CEDERQUIST

f Fastighets

JANKE
WIKHOLM

ANDERS BODIN
FASTIGHETER

BOLIDEN

centric

FCG

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

APOTEK ICA

Bonnier Fastigheter

CERTE REVISION

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

JM

CHINA TEATERN

FLOWY

HOTELL JOUREN
ett tryggt boende

Colly
ETT FÖRETAG I INDUTRADE

FOURSIDE

hiQ

COWI

gibon

HRM
Affärsutveckling
Relationer med affärsfokus

Danske Bank

Gullers Grupp

Hyresgästföreningen

DANVIKSHEM

gro
advokatbyrå

IKANO
Bostad

dina Dina Försäkringar

Gröna Lund

inplenion.

Brunnberg & forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

advokatfirman sallnäs

Brunnberg & forshed

Effekt
Konsult & Fastighetsförvaltning AB

Grönsakshallen
Sorunda

inResonance
Always in Tune

ADVOKATFIRMAN ÅBERG & CO

Brücke diakoni

efs
En missionsrörelse i Svenska kyrkan

H2M

investor

ADVOKATBYRÅN Thomas Bodström

Autoexperten

BTH BYGG

EM
EINAR MATTSSON

HAMMARBY IF

iiriiiis
utvecklingscenter

afa
FÖRSÄKRING

ARVET

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF

Electrolux

HAMMER & HANBORG

AHRBOM & PARTNER

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

BYGGNADS

ersēus
arkitekter

HEBA
FASTIGHETS AB

iterum
Vi utbildar de mest efterfrågade

Akademikerförbundet SSR

Balzar Beskow

Capio Geriatrik

Ersta diakoni

Hertz

IT-UNDERHÅLL
I STOCKHOLM AB

Akademikernas a-kassa

bergkrantzarkitekter

Capio Psykiatri

FAMILJEBOSTÄDER

HANSA PROJEKT

ALLBA

BESQAB

CEDERQUIST

f Fastighets

JANKE
WIKHOLM

ANDERS BODIN
FASTIGHETER

BOLIDEN

centric

FCG

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHIS MINNE

APOTEK ICA

Bonnier Fastigheter

CERTE REVISION

Flinks JÄRN

HMXW arkitekter

JM

JÖRGENSENS RÖR AB

Parkman
Det personliga parkeringsbolaget

RIVAL

SKLKommentus

Kamasa-TOOLS

mavera.

perida

RIVNERS
EN DEL AV LOTUS

Solvalla

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

Knut Jönson
Byggadministration AB

Mekonomen

playground

rubino
REKRYTERING

SPARTOI AB

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

Kommunal.

MEMFIS

precio
fishbone

Sandart&Partners

Spoon
it's a content agency

Svenska kyrkan
VÄSTERMALMS FÖRSAMLING

KSF
KONSUMENT FÖRENINGEN
STOCKHOLM

Migruppen
SVENSKA MANAGEMENT GRUPEPIS

preem

SAHRA

sg
Sportsground

SB
Svenska Bostäder

KUNGSLEDEN

MIKAs
Etabl. 1986
STOCKHOLM

prima
gruppen

SAMTRANS

NEOD
STADSBUDET
I STORSTOCKHOLM

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

LENNART ERICSSON
FASTIGHETER AB

miredo
REDOVISNING

Development

SBAB!

Stavdal

SYSTEM
BOLAGET

Liberalerna

Two people icon

Propeller Trim
SERVICE & FÖRSÄLNING

seko
SERVICE- OCH
KOMMUNIKATIONSFAKETT

SECURITAS

TL BYGG

LIME TRAVEL
- SINCE 1995 -

NALEN

Q PARK

SHIS Bostäder

Stockholmshem

Trona
Patentrådgivning AB

LIPAC
Part of the RIVAL Group

nollpunkten.
EN BYGGNADSMÄLLAN FÖR BYGGNADSBYGGG

rain
b o w
HÖRSTADEN

SIGNALISTEN

STOCKHOLM
RELINING
ÅRE RÅHMÅN LÅST PLÅSTÅN

TYRÉNS

LJUNG & SJÖBERG
PROACTIVE DRUG MANAGEMENT

norrenergi

RAMBOLL

Sjukhusläkarna
FÖR UNDERSTÖDSFONDEN SAMT
WENNERSTRÖMS DONATIONSFOND

STROMMA

VISION

LG

NYFORS™

Recoordinate®
The CXM Company

skandia:
fastigheter

SVALNER
Komplett skatterådgivning

Wallenstam

LOUISE MYRÉN
LEG. TANDLÄKARE

nytuda

RAMIRENT

Skarpnäck
Gården
H-huset

SVEASKOG

WENANDERS

m3|BYGG

OSCARS
TEATERN

RETURPACK
pantamera.nu

SKEPPSBRON
SKATT
TAXAND

Wallenberg Foundations AB

M Ekholms
konsulttjänst AB

PALMÉR
REDOVISNING AB

Riksbyggen
Rum för hela livet

SKB
Stockholms Kooperativa
BOSTADSFÖRENING

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

V

MANGOLD™
FONDKOMMISSION AB

Konsten att sova gott
Parameter Revision

SKÅVSJÖHOLM
handrensare & mjölk

WALLENIUS
OW MARINE

WÄSTBYGG
våra hem

Guidade visningar
Lördagar och söndagar kl. 15

VI&DOM
EN UTSTÄLLNING
OM HATBROTT

 Polismuseet [Läs mer på polismuseet.se](http://polismuseet.se)

björk

8 dec
Ericsson Globe
Stockholm

Biljetter:

bjork.com axs.com
fkpscorpio.se woahdad.com

A FKP Scorpio & Woah Dad Live Presentation
By Arrangement with WME

"Staden var en tråkigare plats på åttiotalet."

Git Scheynius

FILMFESTIVAL I år firar Stockholms internationella filmfestival 30-år.

– För Stockholm har det betydtt att det har skapats en mötesplats för kvalitetsfilm här, filmer vi aldrig annars visar, säger festivalchefen Git Scheynius, en av grundarna.

– När du annars går på biograferna så är det amerikanskt, engelskt och kanske italienskt eller franskt som visas. Men här visar vi 150 filmer från 60 olika länder och bjuder in internationella filmpersonligheter. Jag ser filmfestivalen som ett fönster mot världen. Och det föder även vågor till att oberoende filmskapare får kontakter och blir inspirerade.

En av tankarna med att starta en

KNUT KOMVISTO

festival var även att inspirera filmskapare på hemmaplan i Stockholm.

– Till exempel var Björn Stein, Måns Mårdlind och bröderna Josef och Fares Fares volontärer på festivalen på nittiotalet eller hängde här för att se alla filmer. Då blir man del i ett gäng som håller på med film.

Hon påpekar att festivalen tar upp andra ämnen och andra sätt att berätta, delar ut priser och stipendier.

– Jag tror att det har varit en enorm inspiration för filmbranschen i Stockholm. Det var en av anledningarna till att vi startade den – vi tyckte att det hände för lite inom filmen. Tro mig, Stockholm var en mycket tråkigare plats på åttiotalet än på nittiotalet.

FOTNOT: Festivalen pågår mellan 6-17 november.

MARIA HAGSTRÖM

Bland villfarelser och självmod

BOK Enligt förlagets hemsida heter Villfarelser Mathias Leclér och bor i en "stad nära dig". Han är oerhört fascinerad av gamla bilder och gamla journalfilmer. Hans bilder – du kan även se dem

på hans Instagram och Facebook-sidor – handlar ofta om döden, och sprit, och livet och vad vi gör med det och vad vi inte gör med det och vad vi borde göra.

Med gamla svartvita

bilder som han tillför nya textfraser skapar Villfarelser med *Självmodsboken* någonting alldeles eget – det är i skärningen mellan bildens oskuldsfulla patina och nutidens kargare språkbruk som det uppstår. En villfarelse. Av livet.

ULF STOLT

Tar ett grepp på husockupationerna

BOK Boken *Ockuperat! Svenska husockupationer 1968-2018* berättar historierna om de svenska husockupationerna – från Kårhuset via Mullvadens och Gamla Bro fram till den senaste uppmärksammade ockupationen av Sollefteå BB.

För första gången presenteras en heltäckande lista på alla husockupationer i Sverige, och fenomenet husockupation analyseras. Boken berättar om husen, och människorna som ockuperade träder fram i nya intervjuer och redogörelser.

ULF STOLT

Värt att kolla upp:

Liv Strömquist på Chinateatern

SCEN En undersökning av kärleken i vår tid. Med hjälp av bland andra Beyoncé och Lord Byrons galna ex, Lady Caroline Lamb.

Legendarisk

Linda Pira

MUSIK Efter 16 singlar sedan debuten 2012 kommer nu äntligen debutplattan *Legendarisk*, en återgång till hur hon startade – med hård hiphop.

Om det oändliga

Roy Andersson

FILM I strama tablåer tar sig Roy Andersson som vanligt an mänsklighetens svultna kärna. Vann ett Silverlejon i Venedig.

Vi älskar sparare!

Därför får du ränta på sparkotot hos oss*

Öppna sparkonto direkt i mobilen.

*Vi har insättningsgaranti på våra konton enligt beslut av Riksgälden. Det innebär att du får ersättning för ditt insatta belopp upp till 950 000 kr om SBAB skulle gå i konkurs eller Finansinspektionen beslutar att garantin ska träda in. Dessutom kan du få ersättning för insättningar från vissa särskilda händelser med högst 5 Mkr. Ersättningen betalas ut av den myndighet som hanterar garantin. För mer information se www.riksgallden.se/sv/insattningsgaranti/

SBAB!

DÅTID STHLM

NOVEMBER 1977

EN 38-ÅRIG FASTIGHETSÄGARE

åtalas för koppleri och döms till två år och sex månaders fängelse. Två av lägenheterna i hans fastighet på Folkskolegatan 18 på Söder har fungerat som bordeller. Tre flickor har arbetat i varje lägenhet och betalat mellan 100 och 200 kronor om dagen i hyra.

Stora delar av innerstan avspärras under några timmar då en misstänkt bomb hittas i porten på Birger Jarls-gatan 1, granne med Västtyska turistbyrån. Väskan tickar, sladdar sticker ut. Den förs till polis-skolan vid Ulriksdal där den visar sig vara en attrapp.

Regeringen lägger fram sitt förslag om Bromma flygplats – den ska behållas för inrikesflyg och allmänflyg. Frågan har diskuterats i över tio år.

Kommunfullmäktige föreslår en ny trafikplan för staden, med målet att minska trafiken med 20 000 bilar under högtrafiktid.

AIK, Hammarby och Djurgården går samman för att stoppa obehöriga att exploatera och tjäna pengar på klubbarnas märken. "Vi har ingen kontroll över hanteringen. Vi skänker bort jättelika belopp", säger Bengt Stagman, DIF.

SAS-PLANET FRÅN ARLANDA till Sturup blir en timma försenat. En kvinnlig passagerare tror sig känna igen en efterlyst västtysk terrorist, larmar kabinpersonalen som larmar polisen. När polisen kontrollerar den misstänkta mannen visar han sig vara Lasse Åberg – känd som "Trazan Apansson" i tv.

Ulf Lundell ger ut sin andra roman, *Sömmen*.

Kris i långvården i Stockholm. Personal vittnar om personalbrist, tidspress, ovärdig hantering av de

SAS-planet från Arlanda till Sturup blir en timma försenat. En kvinnlig passagerare tror sig känna igen en efterlyst västtysk terrorist, larmar kabinpersonalen som larmar polisen. När polisen kontrollerar den misstänkta mannen visar han sig vara Lasse Åberg – känd som "Trazan Apansson" i tv.

SVT DEBET/ANNA

KRYSSNING TUR OCH RETUR MED VIKING LINE TILL ÅLAND KOSTAR 10 KRONOR, FÖR PENSIONÄRER 5 KRONOR.

gamla och usla sanitära förhållanden.

Posten söker extrapersonal inför julen. Både sortere, chaufförer, packare, utkörare, expressutdelare, brevbärare och lastbiträden. Ansökan genom personligt besök på Stockholm Ban, Stockholm 1 och Stockholm 5 och 6.

Kryssning tur och retur med Viking Line till Åland kostar 10 kronor, för pensionärer 5 kronor.

30 000 obebodda lägenheter i Stockholm, de flesta är små och moderna med ett rum och kök. Det är främst i områden kring Strandvägen-Östermalmshallen-Humlegården, Betlehems kyrkan, Oscarsteatern, Birkagården och Skeppsbron som de obebodda lägenheterna finns.

Inbrottsväg mot daghem i Botkyrka

och Huddinge. Huvudsakligen stjäls mat. I vissa fall har hundar utfordrats i daghemmens kök i samband med inbrotten, som ofta sker fönstervägen.

Frågan om införande av sommartid tas upp igen av regeringen.

ENLIGT VÄRLDSNATURFONDEN HOTAS

250 däggdjursarter, 348 fågelarter och 186 reptilarter av utrotning inom en snar framtid. Även 30 000 växter är direkt utrotningshotade. Främsta orsakerna till detta är förlust av livsutrymme orsakat av människan, troféjakt och tjuvskytte.

Det första beslaget av kokain i Stockholm – 60 gram – görs i en ventilationstrumma på ett café. Två spanjorer, en köpman och en kaféägare, är häktade. En av dem har

erkänt smuglingen av 180 gram kokain från Rio de Janeiro.

19 000 lediga treor skulle det frigöras om alla bostäder som kontrollerats i innerstan skulle återställas till lägenheter.

En ny generation arkitekter på Teknis riktar blicken mot mellanstaden och vill göra något åt de ofta slitna husen innan de förfaller.

Under tio år har Landstingen inte utnyttjat 700 miljoner – hälften av de stadsbidrag de haft tillgång till – för att inom den psykiatriska sjukvården upprusta anläggningar eller praktisera öppnare vårdformer.

Om regeringen får igenom sitt förslag på ändring i brottsbalken kommer incest även i fortsättningen att vara straffbelagt. Sexualbrottsutredningen från 1976, som föreslog att straff för incest skulle avskaffas, möttes av kritik i remissvaren kring just incestfrågan, vilket fick regeringen att vända.

16 fångar på Österåker strejkar efter bråk om en tv-apparat.

ULF STOLT

NOV

1995 Efter den uppmärksammade, i media så kallade Toblerone-affären, väljer den då vice statsministern Mona Sahlin att avgå på egen begäran.

1945 Astrid Lindgren ger ut den första boken om Pippilotta Viktualia Krusmynta Efraimsdotter Långstrump. I dag översatt till 76 språk.

2005 Under ett uppdrag i Afghanistan skadas fyra svenska soldater ur den hemliga insatsstyrkan SSG i en bombattack. Två av dem avlider.

Modellen kommer från Stadsmuseets samlingar.

SMALHUS

Modellen är av ett hyreshus i ett typisk smalhusområde, exempelvis i Hammarbyhöjden, Traneberg eller Riksby, med naturtomt på baksidan och en gata längs framsidan. Huset är ett trevåningshus med nio fönster i bredd, balkonger på baksidan och två entréer på framsidan.

KONSTRUKTION

Material använda i modellkonstruktionen är trä, papper, gips, växtdelar, mossa, sten och plast. Modellen byggdes för hand av tecknare Norman Martinsen för utställningen "Mellanstaden" på Stadsmuseet 1977, efter förstudier och ritningar gjorda av en forskargrupp från Arkitektursektionen vid Tekniska Högskolan.

FAKTA

Längd: 1 meter
 Höjd: 21,5 centimeter
 Djup: 64 centimeter

UTSTÄLLD

Modellen har visats upp vid ett flertal utställningar, bland annat vid utställningen "Mellanstaden" 1977 på Stockholms Stadsmuseum. 1993 på Nordiska museet i utställningen "Den svenska historien", och 1998 på Stockholms Stadsmuseum i utställningen "Stockholm 1900". Och Nordiska museet lånade modellen till en utställning 2005, men den ställdes aldrig ut.

Modell av ett **smalhus**, 1977

"In här och köpa snus, sen ska jag åka hem."

NAMN: Henry Apler

BOR: "I Johanneshov, borta vid Globen"

ÅLDER: 31 år

GÖR: Barberare

Vad har du i rygsäcken?

– Träningskläder. Jag har varit och tränat efter jobbet och efter det har jag varit på Nytorget 6 och druckit några öl. Nu ska jag in här och köpa snus, sen ska jag åka hem.

Hur blir man barberare?

– Det finns två sätt – antingen kan du gå som lärling, eller utbilda dig. Jag gick en barberarutbildning i Dublin i två månader. Jag hade gått lärling här ett halvår först, så jag har gjort lite både och.

– Är man barberare kan man klippa hår och skägg, och raka folk.

TEXT **ULF STOLT**

FOTO **MAGNUS SANDBERG**

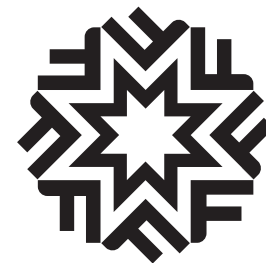

Jimmy Nelson

Homage to Humanity | 20 september – 1 december

Den brittiske fotografen Jimmy Nelson har i mer än 20 år besökt och porträtterat unika kulturer över hela världen. Med ett Amazonas i brand och tundror som smälter har ursprungsbefolkningar aldrig varit mer hotade. De som besitter åtråvärd kunskap om att leva i samklang med naturen, en kunskap som försvinner med dem. Detta är Jimmy Nelsons budskap: Vi måste se till att dessa kulturer överlever, de som bor på jordens mest isolerade och vackra platser. De som är allas våra rötter.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9-23, tors-lör 9-01 | fotografiska.se

Fotografiska

PARTNERS

